

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
131. (1451.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2087 ▲
1 amerikai dollár	2,9426 ▲
100 magyar forint	1,5948 ▲

Aktuális

3

Orbán–Tőkés „mosolyszünet”?

„Mosolyszünet” állt be Orbán Viktor és Tőkés László között – legalábbis erre enged következtetni az a tény, hogy a Fidesz frissen újraválasztott elnökének „védelem” nem volt jelen a magyar kormánypart múlt hét végi kongresszusán. Toró T. Tibor szerint Tőkésnek „magánprogramja volt”.

Társadalom

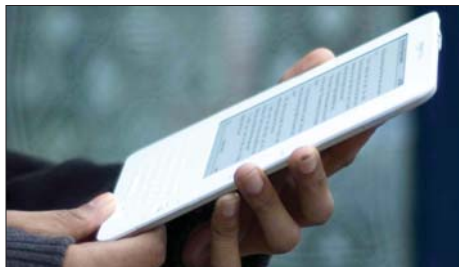
7

A tanárok is vizsgáznak

„Kenyérré” menő harc kezdődik ma az ideai pedagógusállásokra meghirdetett versenyvizsgán: Hargita megyében sokszorosa a túljelentkezés a tanítói állásokra, s a jelek szerint román szakos tanárból se lesz hiány.

Kultúra

6

Zsebben hordott könyvtárak

Egy friss felmérés eredményei szerint mintegy 50 ezer táblagép- és 10 ezer e-olvasó-tulajdonost tartanak nyilván Romániában, a számítások szerint azonban számuk év végére 50 százalékkal nő. Demény Péter költő, publicista úgy véli, hogy a cselekvés papíron vagy gépen történik-e, az másodlagos – a lényeg, hogy maga az olvasás megmaradjon.

Vezércikk

3

Ötven százalék

Az USL-esek rájöttek arra, hogy csak úgy tudják a földbe döngölni az államfőt, ha nem érik be a kormány gazdasági intézkedéseinek bírálatával, szociális jellegű ígérgetésekkel.

Olyan területeken kell engedelményeket tenniük, vagy akár kezdeményezőkként fellépniük, amelyeket eddig a jelenlegi hatalom kisajátított és igen hatásos fegyverként használt a választásokon. ▶

Cseke Péter Tamás

Meddő napszám törvény

Nem alkalmazzák a szezonális feketemunka kifehérítésére hivatott jogszabályt**Nem ismerik jogukat. Akad olyan erdélyi munkaügyi felügyelőség, ahol még csak nem is hallottak a „napszám törvényről”**

Fotó: ÚMSZ/archív

Bár az úgynevezett „napszám törvény” hónapok óta érvényben van, a nyári szezonmunkaidény kezdetén készült összeállításunkból kiderül: egyelőre kevés a szabálykövető munkáltató és munkavállaló. Sok helyen még a hivatalos szervek sem hallottak a feketemunka kifehérítésére hivatott jogszabályról. A napszámok szerint az új szerződéses rendszer legégetőbb problémáikat nem rendezi, mert továbbra is egészség- és nyugdíjbiztosítás nélkül maradnak, a munkáltatók a bonyolult adminisztrációra panaszkodnak. **7. oldal ▶**

Biztató a magyar népszaporulat

EU-miniszter Leonard Orban?

▶ A magyar nők gyermekvállalási hajlandósága az utóbbi két évben az országos átlagnál magasabb volt, és a magyar nemzetiségűek külföldi munkavállalá-

si kedve alacsonyabb a románokénál, ezért van remény arra, hogy az ősszel esedékes népszámláláskor az asszimilációs veszteség ellenére nem csökken a ma-

gyarság számaránya – vélte tegnap a marosfői EU-táborban Székely István, az RMDSZ főtítkárhelyettese. A rendezvény a hétfőig zárul. **3. oldal ▶**

▶ Várhatóan Leonard Orban volt EU-biztos vezeti majd azt az európai ügyekért felelős minisztériumot, amelynek létrehozásáról tegnap tárgyalt Traian Băsescu államfő és Emil Boc miniszterelnök. Mivel a „csúcstalálkozóra” közvetlenül az uniós alapok lehívásának hatékonyságát áttekintő kormányülés előtt került sor, megfigyelők azt feltételezték, hogy az államfő korábbi bejelentése szerint a rosszul teljesítő tárcavezetők leváltását kérte. Mint korábban írtuk, az RMDSZ államtitkári szintű jelenlétet kér az új minisztérium vezetésében. **3. oldal ▶**

A népszámlálásról Markó Attila (balra) és Székely István (jobbra) tartott előadást az EU-táborban

Fotó: MIÉRT

Mai mellékletünk:**úmsz színekép**

Röviden

Az MPP népszavazást akar a székelyföldi régióról

Népszavazást kezdeményezne Hargita, Kovászna és Maros megyében a Magyar Polgári Párt (MPP) arról, hogy a három székelyföldi megye egy közös régióba tömörüljön. Fazekas Csaba, az MPP országos alelnöke szerint alakulata egyeztetet Hargita, Kovászna és Maros megye önkormányzatainak elnökével, arról, hogy a három megyei tanács együttes ülésen is nyilvánítsa ki ebbéli szándékát. Lokodi Edit, a Maros megyei tanács elnöke kivitelezhetőnek tartja az MPP kezdeményezését, hiszen Maros megyében a tanács többsége román. Szerinte reálisan kell mérlegelni a lehetőségeket, figyelembe véve azt is, hogy Maros megye lakosságának mindössze 35 százaléka magyar.

Románia ellenzi Palesztina létrejöttét?

Minden jel szerint Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök sikerrrel lobbizott Bukarestben, ugyanis az izraeli sajtó tegnap arról számolt be, hogy Traian Băsescu államfő ígéretet tett arra, hogy a szeptemberben esedékes ENSZ közgyűlésen országa a palesztin állam létrehozása ellen szavaz. A *Jerusalem Post* című angol nyelvű napilap szerint „a legrosszabb forgatókönyv szerint is, Románia tartózkodni fog, azoknak a kelet-európai országoknak a társaságában, amelyek 1988-ban már elfogadták a palesztin állam létrejöttét”.

Leölték az óvodai túszejtőt

A malajziai rendőrség hat óras eredménytelen alkudozás után megostromolta tegnap a déli Johor államban lévő óvodát, ahol egy bokorvágó késsel felfegyverezett férfi túszejtőt tartott harminc kisgyereket és négy felügyelő pedagógust. Orvosi bejelentések szerint az eddig még nem azonosított férfit egy lövedék fejen találta, kórházba szállították, állapota kritikus. A feltételezhetően elmezavaros férfi tegnap délelőtt ment be az óvodába, ahol a három és öt év közti gyerekeket és a nevelőket egy késsel és egy kalapáccsal hadonászva a második szintre kényszerítette. Abdul Rahman, a Johor állami rendőrfőnök-helyettes a helyi Bernama hírügynökségnek azt nyilatkozta, hogy valamennyi gyerek és a négy nevelő is séretlenül megúszta a túszejtést.

Lekapcsoltak egy gázai segélyhajót

Feltartóztatták a görög hatóságok a gázai segélyflottilla francia hajóját – közölték tegnap a palesztinok megsegítését célzó nemzetközi akció szervezői. „A Dignité Al-Karamát a krétai Szítia kikötőjébe kísért a görög parti őrség” – mondta el a francia hírügynökségnek Claude Léostic, hozzátéve, hogy a hajót az egyik közeli kikötőben vették észre üzemanyag-felvétel közben. A parti rendőrség sajtóosztálya közölte: a hajó csütörtökre virradó éjjel érte el a Kréta partjait, és a hatóságok már megkezdték a jármű ilyenkor szokásos átvizsgálását. A jelentés szerint a fedélzeten tartózkodó 12 személy közül senkit nem vettek őrizetbe.

Eredménytelenek a török–izraeli tárgyalások

Kudarcba fulladtak azok a titkos török–izraeli tárgyalások, amelyeken a két ország között a török segélyhajó elleni tavalyi izraeli fellépés által kiváltott diplomáciai válságot próbálták rendezni. A tárgyalások kudarcáról egy neve elhallgatását kérő izraeli tisztségviselő számolt be. Mint mondta, a New Yorkban és Genfben folytatott intenzív tárgyalásokon a felek nem jutottak kompromisszumra. Törökország hivatalos izraeli bocsánatkérést követelt, Izrael viszont legfeljebb arra lett volna hajlandó, hogy sajnálkozását fejezze ki a segélyhajó izraeli megszállásakor megölt aktivisták halála miatt.

Orbán–Tőkés „mosolyszünet”?

Tőkés Lászlónak (jobbra) „magánprogramja” volt, emiatt nem volt tanúja Orbán Viktor újráválasztásának. Fotó: archív

S. M. L.

„Mosolyszünet” állt be a magyar miniszterelnök, Orbán Viktor és Tőkés László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke között – legalábbis erre enged következtetni az a tény, hogy a Fidesz frissen újráválasztott elnökének „vendégeként” ismert volt református püspök nem volt jelen a magyar kormánypárt múlt hét végi kongresszusán. Mint arról hírt adtunk, Orbán Viktort egyetlen jelöltként nagy többséggel választották vissza a Fidesz élére a kormánypárt múlt szombaton tartott XXIV. tisztújító kongresszusán. A rendezvényen jelen volt, de nem szólt fel Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke, ugyanakkor szót

kapott – egyetlen határon túli magyar politikusként – a szlovákiai Magyar Koalíció Pártjának (MKP) elnöke, Berényi József.

Az Orbán Viktorral és a Fideszrel közismerten közeli kapcsolatban levő Tőkés László Kárpát-medencei EP-képviselői irodahálózatának vezetője, Toró T. Tibor az *Új Magyar Szó* megkeresésére tegnap úgy nyilatkozott, Tőkésnek „magánprogramja” volt, emiatt nem vett részt a Fidesz-kongresszuson. Mint a politikus lapunknak kifejtette, Tőkés „nagyon magas szinten képviselve volt”: az alakuló Erdélyi Magyar Néppárt ügyvivő elnökeként maga Toró volt ott a rendezvényen, „mint az utóbbi 22 évben valamennyiszert”. Kérdésünkre, miszerint volt-e köze Tőkés távolmaradásának ahhoz, hogy az EP-képviselőt – Ke-

lemen Hunor RMDSZ-elnökhöz hasonlóan – a Fidesz-kongresszus szervezői nem kérték fel arra, hogy beszédet mondjon, Toró nemmel válaszolt. „Megértettük, hogy ez egy rövid kongresszus volt, és hogy most saját belső dolgokkal voltak elfoglalva. A határon túli magyar ügyekkel majd a tusványosi táborban foglalkozunk, ahol ott lesz a magyar kormánypárt színe-java” – magyarázta Tőkés László Kárpát-medencei EP-képviselői irodahálózatának vezetője. Felvetésünkre, miszerint egy határon túli magyar politikus – a szlovákiai Berényi József – mégiscsak szót kapott a Fidesz-kongresszuson, Toró ezt a tényt annak tulajdonította, hogy „felvidéki barátaink nehéz helyzetben vannak, őket mindenképpen megillette a felszólalás joga”. ◀

Bevagonoztatná politikai ellenfeleit a fehérorosz elnök

Hírösszefoglaló

„Mind egy szál, akikért annyira sírnak Nyugaton, már holnap felszállhatnak a vonatra, de ha sürgős, repülőgépet is tesznek alájuk, és mehetnek az Európai Unióba. Már ha befogadják őket” – idézi Alekszandr Lukasenka (képiünkön) a RIA Novosztyi. A fehérorosz államfő a lengyel külügyminiszter korábbi kijelentéseire – aki azt mondta, az EU kész segíteni a keleti szomszéd gazdaságának tapra állításában, amennyiben szabadon engedik a politikai foglyokat – reagálva ugyanakkor kijelentette, nem hajlandó emberi sorsokkal üzletelni. Lukasenka egyúttal leszögezte, Fehéroroszországban nincsenek politikai foglyok. A december 19-ei zavargások idején őrizetbe vett hatszáz személy közül 28–30-at ítéltek el tömeges rendezettségért. Az elnök szerint mindez jogszerűen történt, megdönthetetlen tények és bizonyítékok alapján.

Lukasenka többször beszélt arról, kész lenne kegyelmet adni többek között a korábbi elnöklölteknek is. „Nincs értelme arra

pazarolni az állam pénzét, hogy etessük őket a börtönökben” – mondta erről. A legsúlyosabb büntetést a fehérorosz politikai ellenzék legjelentősebb alakja, a korábbi miniszter, Andej Szannyikov kapta, öt év börtönre ítélték májusban.

Ezen a héten legalább 140 ellenzéki kapott hosszabb-rövidebb elzárást, őket a hét végén fogták le, mert tüntetésre készültek az elnök rendszere ellen a fehérorosz függetlenség napján. A legtöbben 2–15 napos elzárást kaptak, volt, akire átszámítva 140 eurós pénzbüntetést szabtak ki. A rendőrség könyörtelenül elfojtotta a vasárnapi tiltakozó akciókat; ország-szerte összesen csaknem 400 embert vettek őrizetbe. ◀

Új ügyészt kér a szobalány

ÚMSZ

Új ügyész kirendelését kérte Kenneth Thompson, annak a szobalánynak az ügyvédje, aki nemi erőszakkal vádolta meg Dominique Strauss-Kahnt, a Nemzetközi Valutaalap volt vezérigazgatóját.

Az ügyvéd szerint a Cyrus Vance vezette ügyészi hivatal részrehajló, és olyan információkat szivároztatott ki a sajtónak, amelyek kárt okoztak védelcének. Emellett úgy ítéli meg, hogy érdekütközés áll fent, mert a hivatal helyettes vezetője Strauss-Kahn egyik ügyvédjének a felesége. Szerdán keltezett levelében az ügyvéd mindezek miatt arra kérte Vance-t, hogy hivatala önként mondjon le az ügy további vizsgálatáról, és nevezzenek ki különleges ügyészt.

Erin Duggan, az ügyészi hivatal szóvivője közölte, hogy a kérelem megalapozatlan, és nem értenek egyet az ügyvéd értékelésével a hivatalról és helyettes vezetőjének munkájáról. Bennett Gershman jogászprofesszor szerint az ügyvéd mindezek miatt arra kérte, különleges ügyészt New York állam kormányzójának kellene kijelölnie, és ahhoz, hogy ezt megtegye, egyértelmű bizo-

„Hackerkedett” Szilvás György?

Index/MTI

Az *Index* információi szerint a Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) két korábbi főigazgatóját és Szilvás György volt titokminisztert azzal gyanúsítják, hogy részt vettek a magyar kormányzati szervek informatikai hálózatának illegális megtámadásában. Az *Index* úgy tudja, hogy a katonai ügyészségre Szilvás Györgyvel egy időben bevitt csuklyával a UD Zrt.-ügyben érintett hacker volt. Az *index.hu*-ra szerda délután felkerült cikkben azt írták: az NBH két korábbi főigazgatóját, Galambos Lajost és Latorc Sándort, valamint Szilvás Györgyöt, a Gyurcsány-kormány titokminiszterét egy évvel ezelőtti illegális akciósorozat miatt gyanúsították meg kémkedéssel. A gyanú szerint még nemzetbiztonsági vezetőként mindhárom részt vettek egy a kormányzati gerincháló és több kormányzati szerv informatikai rendszere ellen indított hackertámadás megszerzésében – tette hozzá a hírportál. A három egykori, nemzetbiztonsági ügyekkel foglalkozó vezető, illetve politikust a múlt héten vette őrizetbe a katonai ügyészség, a gyanúsítás részleteit nem hozták nyilvánosságra. Galambos Lajos őrizetbe vételekor, az Egy-másért Alapítvány vezetőinek elfogása után felvetődött: a kémkedés gyanúja összefügghet azzal, hogy Jakubinyi Róbert belekeveredett az orosz kézre került Mol-részvénypakett ügyletébe. Az *Index* úgy tudja: „a katonai ügyészség nem nemzetközi, hanem belföldi ügyben fogalmazta meg a kémkedés gyanúját, azért, mert az érintettek hantaskörüket túllépve, illegális informatikai támadásokat, adatlopásokat szerveztek a magyar kormányzat internetes gerinchálója, illetve több kormányzati hivatal ellen”. ◀

Biztató népszaporulat

Népszámlálásról és oktatási törvényről értekeztek a marosfői EU-táborban

ÚMSZ

A magyar nők gyermekvállalási hajlandósága az utóbbi két évben az országos átlagnál magasabb volt, tehát meghaladja a román nemzetiségű nőkéét is, ezért van remény arra, hogy az ősszel esedékes népszámláláskor az asszimilációs veszteség ellenére nem csökken a magyar lakosság aránya – mondta el tegnap a marosfői EU-táborban Székely István, az RMDSZ főtitkárhelyettese. Hozzátette, 1987-ben volt a legtöbb magyar Romániában: 1,850 millió. Az abortusztilalom eltörlését követően a gyermekvállalás 37%-kal csökkent, ennek hatása volt a magyar népességre is, ugyanis az 1992-es népszámlálás szerint a magyarok száma 1,624 millióra csökkent. 2002-re a szám tovább apadt 1,420 millióra. Székely István, aki tavaly szeptember óta vezeti azt az RMDSZ által létrehozott munkacsoportot, amely a népszámlálásra való minél jobb felkészítést tűzte ki céljává, elmondta, hogy 8,5%-os asszimilációs rátával számolnak, ami azt jelenti, hogy 100 olyan családból származó gyerek, ahol legalább az egyik szülő magyar, 8,5 románként fog regisztrálni a népszámláláskor. Az asszimilációs veszteségből származó hiányt azonban kompenzálni tudja, hogy a magyar lakosság a tartós külföldi munkavállalás szempontjából alulreprezentált, illetve a már említett magasabb gyermekvállalási hajlandóság is kiegyensúlyozhatja ezt a különbséget.

Markó Attila: lesznek magyar úrlapok

Markó Attila, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának állam-

titkára a népszámlálás technikai részleteit is ismertette az EU-tábor résztvevőivel. Eszerint a cenzust ősszel, várhatóan október 20. és 31. között az EU-s tagországok egyidejűleg végzik el, az uniós összhangra fektetve a hangsúlyt. Markó szerint fontos előrelépés a népszámlálás kétnyelvűsége érdekében a magyar biztosok bevonása a folyamatba, valamint a magyar nyelvű úrlapok megléte, amelyek segítik a kitöltés tartalmi megértését, illetve a magyar nyelvű kampányanyag és tájékoztatás a román kommunikációval párhuzamosan. „Nem látványos a munkánk, de legfontosabb célunk, hogy a népszámlálás időben, korrektül, pontosan és hibamentesen történjen. A sikerhez mindenképp szükséges elsősorban a kétnyelvűség érvényesülése, de az emberek folyamatba vetett

bizalmának erősítése ennél is döntőbb fontosságú az eredményeket illetően” – hangsúlyozta Markó.

Az új oktatási törvény enyhíti a túlterheltséget

Az EU-tábor tegnap délelőtti második előadásán az új oktatási törvényt, a nemrég véget ért érettségis és a pedagógusok motiváltságát is megvitatták. „Az oktatási rendszerünk beteg. Ennek a betegségnek pedig meg kell találnunk a kezelési módjait” – kezdte mondandóját Bokor Tibor RMDSZ-es szenátor, a román felsőház oktatási bizottságának tagja. A szenátor a fő problémát a diákok túlterheltségében látja, melyet az új oktatási törvény orvosolni igyekszik. Ugyanakkor fontosnak tartja a kisebbségi oktatással kapcsolatos újításokat, misze-

rint a román nyelv másképp lesz tanítva a kisebbségi diákoknak, mint a román anyanyelvűeknek, Románia történelme és földrajza magyar nyelven lesz tanulható, továbbá az általános iskolai minősítések is magyarul kerülnek majd be a diákok ellenőrző füzetébe. Az előadók az új törvény egyik legnagyobb pozitívumaként emelték ki azt, hogy egy adott ciklus megkezdése után, bárhol is változzon a törvény, a diákok a megkezdett rendszernek megfelelően, vagyis a tanulmányi szakaszba belépéskor érvényes módon vizsgázhatnak, ugyanakkor lehetőséget látnának a kétszintű érettségi bevezetésében, mely során a diákok dönthetnek el, hogy a liceumi tanulmányokat lezáró alapfokú, vagy a továbbtanuláshoz szükséges felsőfokú vizsgát tesznek le. ◀

Az EU-tábor előadói szerint az oktatási törvény orvosolhatja a magyar diákok eddigi panaszait

Fotó: MIÉRT

Băsescu–Boc-egyezség az Európa-ügyi tárcáról

M. Á. Zs.

Minden valószínűség szerint Leonard Orban államfői tanácsos vezetői majd azt az európai ügyekért felelős minisztériumot, amelynek létrehozásáról tegnap tárgyalt Traian Băsescu államfő és Emil Boc miniszterelnök. A multikulturalitásért felelős volt EU-biztos a Realitatea hírtelevízió kérdésére nem erősítette meg, de nem is cáfolta, hogy kiszemelték, viszont megjegyezte, hogy az országnak szüksége van egy olyan intézményre, amely a 2014-2020-as uniós költségvetési ciklusban intenziós pénzforrások lehívását és felhasználását. Orban

Leonard Orban: tanácsosból miniszter?

ugyanakkor elmondta, hogy elképzelése szerint az új tárca feladata nem terjedne ki a többi minisztérium uniós programjainak menedzselésére.

Az Európa-ügyi minisztériummal „kapcsolatba hozták” Marian Sârbut, az Országos Szövetség Románia Haladásáért (UNPR) elnökét is, aki tegnap cáfolta, hogy Traian Băsescu, illetve Emil Boc felajánlották volna neki a tárca vezetői tisztséget.

Mint ismeretes, a koalíciós tanács június végi ülésén kormány- és ellenzéki vezetők megegyeztek abban, hogy az uniós pénzek lehívásának felgyorsítása érdekében szükség van egy új minisztérium létrehozására. Az RMDSZ már akkor jelezte, hogy igényt tart az új tárca egyik államtitkári posztjára. „Kiváló szakembereink vannak, akik dolgoztak már hasonló beosztásban ezen a területen, el tudnák látni ezt a feladatot” – magyarázta lapunknak Máté András képviselőházi frakcióvezető. Hozzátette: az új minisztérium létrehozását az Európai Bizottság kérte Romániától „Magyarországon és Lengyelországban is működik hasonló tárca” – magyarázta. ◀

EB: a regisztrációs adó sérti az uniós jogszabályokat

Antal Erika

A környezetvédelmi adó és annak minden utólagos módosítása ellentétes az európai jogszabályokkal – mondta ki az Európai Bíróság tegnap egy román állampolgár panaszra nyomán. A testület szerint a környezetvédelmi adóról rendelkező kormányrendelet – az utólagos módosításokkal együtt – egy olyan adózási formáról rendelkezik, amely a magas illeték miatt elriasztja gépkocsi-tulajdonosokat a külföldön vásárolt gépkocsik Romániában való beíratásától, azonban a Romániában már forgalomba íratott használt gépkocsik mentesülnek e kötelezettség alól. A bíróság szerint a román hatóságoknak érveik alátámasztására – mely szerint a környezetvédelme érdekében van szükség a regisztrációs adóra – hasznosabb volna, ha egy évente fizetendő összeget állapítanak meg. A bíróság azt követően döntött, hogy egy román férfi a több mint négyezer lejes környezetvédelmi adó visszafizetését igényelte a hatóságoktól a Gorj megyei bíróságon. Mivel az Európai Bíróság korábban már foglalkozott

egy hasonló ügygel, a romániai testület az EU-bíróság álláspontját kérte.

Az uniós testület tegnapi döntésében azt is megemlíti, hogy a kifogásolt jogszabály egy korábbi változatról már döntést hozott, jogtalannak nevezve azt. Ennek megfelelően a 2008/50 számú sürgősségi kormányrendelet az utólagos négy módosítással együtt a korábban kifogásolt diszkriminatív állapotot tartja fent.

Borbély László környezetvédelmi miniszter tegnapi, Marosvásárhelyen tartott sajtótájékoztatóján elmondta, hogy a regisztrációs adót még a nyáron módosítja a kormány. Hozzátette: a jogszabály, amelynek elfogadására várhatóan rendkívüli parlamenti ülést hívnak össze, 20 és 30 százalékos közötti csökkenést jelent a külföldről behozott, és Romániában először forgalomba íratott gépkocsik után fizetendő környezetvédelmi adót. Az RMDSZ-es tárca vezető arra biztatta az állampolgárokat, hogy ne hozzanak be külföldről 10-12 éves gépkocsikat, amelyek szennyeznek a környezetet és nem felelnek meg az európai szabványoknak. ◀

Ötven százalék

„Részünkről semmi gond, legfennebb Traian Băsescu marad téma nélkül a jövő évi választási kampányban” – ezzel magyarázta a Szociál-Liberális Szövetség társelnöke,

Cseke Péter Tamás

Victor Ponta azt a váratlan engedékenységet, amelyet az ellen-

zék tamisit a törvénytelenül szerzett vagyonok elkobzásának kérdésében. Kijelentése előtt néhány perccel a politikus azt fejtegette, az USL kész ejteni a vagyonekhozjáról szóló saját törvénytervezetét és megszavazni a jogszabály kormány által előterjesztett változatát.

Ekkora engedményt az ellenzék Traian Băsescu második mandátuma alatt egyetlen alkalommal sem tett a kormányhoz és az államfőnek. Akkor sem, amikor az ország számára a vagyonekhozjáró szabályozásánál sokkal nagyobb volt tét: a tanügyi törvény, az egységes nyugdíjtörvény vagy például a közalkalmazotti bérekről szóló jogszabály megváltoztatásakor.

Victor Ponta kijelentése azt jelzi, az ellenzék stratégiát váltott. Az USL-esek rájöttek arra, hogy csak úgy tudják a földre döngölni az államfőt és pártját, ha nem érik be a kormány gazdasági intézkedéseinek bírálataival, szociális jellegű ígéretekkel. Olyan területeken kell engedményeket tenniük, vagy akár kezdeményezőkként fellépniük, amelyeket eddig a jelenlegi hatalom kisértő és igen hatásos fegyverként használt a választásokon. Ilyen a politikai osztály, illetve az állam általánosságban vett reformja, vagy a korrupcióellenes küzdelem.

Az államfő már a nyár elején nyilvánvalóvá tette, hogy az alkotmánymódosítást és az állam közigazgatási reformját tekinti majd jövőre a legfontosabb kampányfegyvereinek. (Nem is tehet mást, hiszen az ország gazdasági helyzete nem ad okot dicsekvésre.) Am korántsem kis kaliberű fegyverekről van szó: emlékeztet, hogy Traian Băsescu a gazdasági válság kellős közepén, 2009 végén nem a krízisből való kilábalás receptjével nyerte meg az elnökválasztásokat, hanem a „mögulozással”, a politikai és a gazdaság korrupcióellenes hangzatosításával.

Nem tudni még, mekkora kompromisszumokat hajlandó kötni az ellenzék ezeken a területeken. A stratégiaváltásra azonban szüksége volt, mert a jövő évi választási sikere korántsem borítékolható. Az USL-nek az alkotmány szerint abszolút győzelmet kell szereznie ahhoz, hogy az államfő a sorraiból jelölje ki a miniszterelnököt. Választási erejét jelenleg 50 és 60 százalék közöttire becsülik a különböző felmérések, enyhén csökkenő tendenciával. A tendencia pedig megmaradhat, hiszen a gazdaság nem állt ugyan talpra, de immár nem csúszik tovább, így könnyen meglehet, hogy 2012 már nem a megszorítások, hanem az osztogatások éve lesz.

Nem lesz tehát könnyű az ellenzéknek megszerezni a bűvös ötven százalékot. Megkockáztatjuk: az esélye erre nem sokkal több, mint ötven százalék.

Román lapszemle

A Déva és Szászváros közötti országúton azért nőtt drasztikusan az utóbbi időben a balesetek száma, mert az út felújításával megbízott cég rossz összetételű aszfaltréteget terített le. Az új burkolat esős időben valóságos korcsolyapályává változtatja az országutat. (Evenimentul zilei) ▶ Monica Gabor, volt Columbeanu ismét szerelmes. Román milliomosát kínai származású amerikai milliárdosra cserélte, aki Irinelhez hasonlóan szintén egy fejjel alacsonyabb nála. (Evenimentul zilei) ▶ Andrei Chiliman, a főváros I. kerületének liberális polgármestere készül a jövő évi választásokra: 2 millió euróval támogatja a hivatal büdzséjéből a kerületben levő ortodox templomok felújítását. (Puterea) ▶

Kicsi jövedelem – nagy nyomor

Egy százalékkal csökkentek a családok jövedelmei, miközben közel 10 százalékkal esett vissza a lakossági vásárlóerő – derül ki az Országos Statisztikai Intézet jelentéséből.

Bogdán Tibor

▶ Az utóbbi időszakban folyamatosan romlott az életszínvonal Romániában, aminek következtében jelentősen kisebb lett a vállalkozói kedv is az országban, ami viszont negatívan hatott ki a munkanélküliség és a jövedelmek alakulására.

Recesszióvég – papíron

Romániában a megállíthatatlannak tűnő áremelkedések nyomán a lakosság mind többet kényszerül költeni az alapvető cikkek beszerzésére. 2010 márciusa és 2011 első évtizedének vége között az átlagos drágulás megközelítette az öt százalékot. Ezzel – a bércsökkenéseket is figyelembe véve – a lakossági vásárlóerő az ideiglenes áprilisiáig csaknem 10 százalékkal lett kisebb, ami alátámasztja gazdasági elemzőknek azt a megállapítását, miszerint a

recesszióból történt – és elsősorban az ipari termelés, valamint az export növekedésén alapuló – kilábalás a lakosság zöme számára nem több száraz, semmitmondó statisztikai adatnál.

Az áremelkedések hatása igen jól tükröződik a lakosság ideji, első negyedévi költségeinek struktúrájában: a jövedelmek több mint 90 százalékát az alapvetően szükséges termékek és szolgáltatások költségei emésztik föl. Összehasonlításként: ez a részarány a tavalyi esztendő hasonló időszakában jelzett szükséges termékek és szolgáltatások költségei emésztik föl. Összehasonlításként: ez a részarány a tavalyi esztendő hasonló időszakában jelzett szükséges termékek és szolgáltatások költségei emésztik föl.

Csupán a lakásfenntartás költségei a háztartások rendelkezésére álló pénzeszközök 42 százalékát vitték el, ennek javarészből a víz- és a villamos energia valamint a fűtés kiadásait kellett fedezni; további 22,4 százalék ment el kábeltévé-előfizetésre, 10,4 százalék közlekedési költség-

gekre, egészségvédelemre így már mindössze 4,8 százalék maradt.

Mindez természetesen nem meglepő, hiszen a beruházási és vállalkozói kedv csökkenését: ilyen célokra kétszer kevesebb összeget fordított a lakosság, mint a tavalyi esztendő hasonló időszakában.

Nagyobb költségek, kisebb jövedelmek

A hivatalos statisztika szerint a háztartások átlagos havi költsége az első évtizedben megközelítette a 2100 lejt, ami 28 lejjel haladta meg az előző esztendő hasonló időszakában jelzett összeget. Személyenként a havi kiadások megközelítették a 730 lejt.

Ugyanakkor az átlagos családi bevételek csupán kevéssel lépték túl a 2300 lejt, ami 24 lejes, azaz 1 százalékos visszaesést jelent 2010 első negyedéhez viszonyítva. Az egy főre jutó jövedelmek valamivel 800 lej fölött alakultak, a 4 lejes csökkenés ez esetben 0,5 százalékot jelent.

Mindez aláhúzza a trendet, miszerint a háztartások fenntartása egyre többet kerül.

Az átlagos nettó bérek idén tovább csökkentek, a májusban jelzett 1458 lejes szint 40 lejjel marad el az áprilisi érték mögött, ami 2,7 százalékos visszaesésnek felel meg. A bruttó fizetés májusban 8 lejjel haladta meg a 2000 lejt, vagyis közel 3 százalékkal volt kevesebb, mint egy hónappal korábban.

A bérszintek visszaesésének legfőbb okát a gyengébb termelési eredmények, a kisebb bevételek, a vállalkozások pénzügyi nehézségei jelentették.

A legnagyobb nettó bérket a pénzügyi világban jelezték, az átlagos fizetés itt 3698 lej volt, a legkisebb, alig több, mint 854 lejes bért pedig a vendéglátó-ipari alkalmazottak kapták. A növekedés azonban elsősorban a különféle alkalmakkor osztogatott prémiumoknak, előre nem látott vállalati bevételeknek tulajdonítható.

A költségvetési alkalmazzottak esetében áprilishoz képest májusban a bércsökkenés a közigazgatásban 0,7, az oktatásban pedig 0,1 százalékos volt, ezzel szemben viszont az egészségügyben enyhe, 0,4 százalékos növekedést jeleztek.

Ígaz, a növekedés viszony-

lagos: a közigazgatásban tavaly júliusban végrehajtott 25 százalékos bércsökkenéshez képest idén az oktatástügyiek 16,5, az egészségügyiek 14,5, a közigazgatásiak pedig mindössze 9,7 százalékat kaptak vissza.

Tavaly októberhez képest a költségvetési alkalmazottak esetében a nettó átlagfizetés májusban 16 százalékkal volt nagyobbak a közigazgatásban, 13,5 százalékkal a tanügyben és 12,7 százalékkal az egészségügyben.

Kevesebb jut élelemre

A vásárlóerő csökkenését jelzi az a körülmény is, hogy Romániában egyre kisebb az élelmiszer-fogyasztás. Az év első öt hónapjában az élelmiszer-terméket és italféleségeket forgalmazó kereskedők bevételei közel 10 százalékkal voltak kisebbek, mint tavaly

ilyenkor. Az idei esztendő ápriliséhez képest májusban 5,4 százalékkal esett vissza az élelmiszer-fogyasztás, a csökkenés pedig a tavalyi év hasonló időszakához viszonyítva több, mint 11 százalékos volt. A visszaesés nem élelmiszer-termékek eladásánál az év első öt hónapjában közel 2 százalékos volt, a tavalyi évhez képest pedig majdnem 3 százalékos.

Május végéig 4,1 százalékkal kevesebb üzemanyagot forgalmaztak, mint tavaly, májushoz képest a visszaesés elérte a másfél százalékot, májusban viszont csaknem 10 százalékkal emelkedett áprilishoz viszonyítva, ami alighanem a turisztaszegzon beköszöntével magyarázható.

Egészeben véve a kiskereskedelmi forgalom 5,2 százalékkal csökkent 2010 első öt hónapjához képest. ◀

A lakossági kiadások struktúrája

Termék, szolgáltatás	Jövedelem százaléka
Élelmiszer-ipari cikkek, alkoholmentes italok	44,0
Lakásfenntartás	20,4
Egészségügy, szociális kiadások	10,4
Utazás, oktatás, kultúra	9,3
Szeszesitalok, dohány	7,2
Közlekedés, távközlés	4,8
Ruházat, lábbeli	3,9

Csehország a visegrádi négyek élén

Az unióbéli álláspontok összehangolása lehet a visegrádi négyek (V4) egyik legfőbb jövőbeni feladata. Az utóbbi időben az uniós csúcstalálkozók előtt már rendszeresen egyeztetnek a V4-ek, s azt a legutóbbi pozsonyi kormányfői találkozó résztvevői is méltatták.

MTI/ÚMSZ

▶ A négy visegrádi ország európai uniós fellépéseinek összehangolását és a közép-európai térség energia-biztonságának megerősítését tartja legfőbb feladatának Csehország.

Innovatív Visegrád

Prága július elsején vette át Szlovákiától egy évre a visegrádi csoport elnöki tisztségét. Csehország és Szlovákia mellett még Lengyelország és Magyarország tagja a V4-ek néven ismert csoportnak.

„Az Európai Bizottság rövidesen előterjeszti az Európai Unió (EU) költségvetési keretét a 2014-2020-as időszakra. Az ezzel kapcsolatos vita, illetve a V4-ek álláspontjainak összehangolása egyértelműen elnökségünk legfőbb témája lesz” – jelentette ki Karel Schwarzenberg cseh külügyminiszter egy, a cseh elnökséggel foglalkozó háttérbeszélgetésen Prágában. „Kiemelt feladat lesz még az energiabizton-

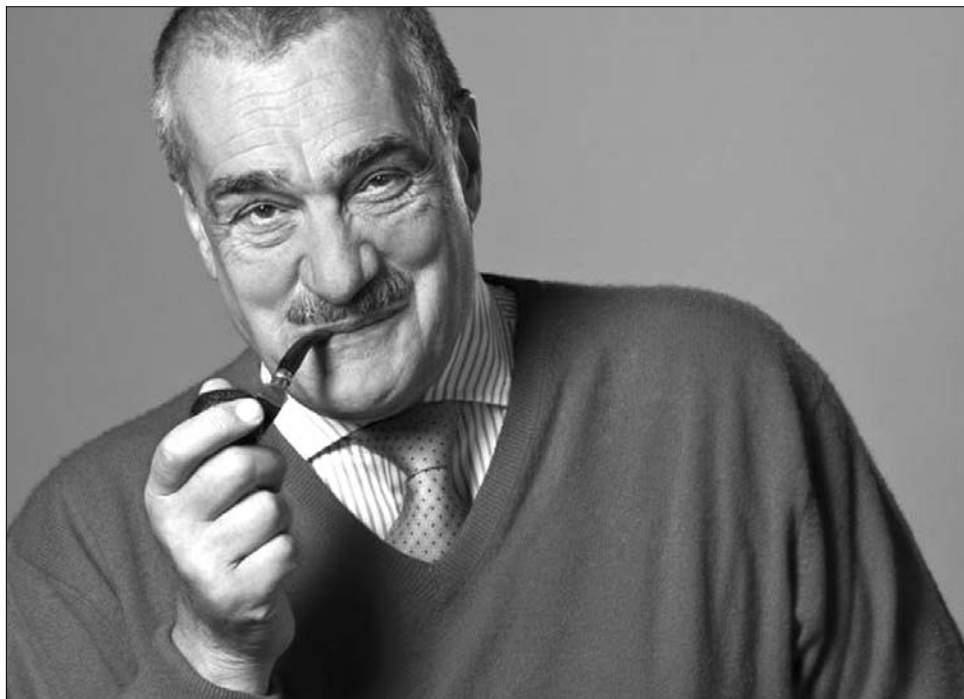
ság, a Nyugat-Balkán európai integrációja és a keleti partnerség témája is” – sorolta tovább a feladatokat a prágai diplomácia vezetője. Hozzátette: országa konkrét célokat tett le az asztalra, s azt is megfogalmazta, hogyan szeretné ezeket elérni.

„Egyéves elnökségünk mottója az Innovatív Visegrád, ami azt jelenti, hogy új elképzeléseket, gondolatokat, javaslatokat akarunk bevinni az együttműködésbe” – fejtette ki Schwarzenberg.

2011: fontos esztendő

A cseh külügyminiszter úgy látja: a visegrádi négyek együttműködése bizonyos megtorpanások után ismét jól alakul, sikeresen fejlődik. „Legfőbb előnyünk a rugalmasság, hogy bürokrácia nélkül működünk” – vélekedett a politikus.

Leszögezte: az idei év különlegesen fontos a V4-ek számára, mert a csoport két tagja – az első fél évben Magyarország, a másodikban

Karel Schwarzenberg cseh külügyminiszter. Prága jelszava: Innovatív Visegrád

pedig Lengyelország – az Európai Unió soros elnöki tisztségét töltötték be.

Prága értékelésének megfelelően a magyar elnökség sikeres volt, a külügyminiszter ennek kapcsán emlékeztetett rá, hogy országa, ahol tudott segítette a magyar elnökséget, amint ezt most a lengyel elnökségnek is megígérte. Értékelésében a lengyel-magyar együttműködés „minden szinten állandó és mentes a formalitásoktól”.

Prága egyébként fontos sikerként értékeli azt, hogy a magyar elnökségnek sikerült felgyorsítania Horvátor-

szág csatlakozását az Európai Unióhoz, s elfogadtatnia a Duna-stratégiát valamint a romastratégiát. „Ezek minket is érintenek, mindent megteszünk a célok megvalósítása érdekében” – szögezte le a cseh diplomácia irányítója.

Az arab tavasszal kapcsolatos érdeklődésre válaszolva azt mondta: országa semmit senkire nem akar ráerőszakolni, de a kelet-európai népeknek vannak olyan tapasztalatai a politikai és gazdasági átalakításban, amelyek az arabok számára is érdekesek lehetnek.

A keleti partnerséggel

összefüggésben Schwarzenberg elmondta: a V4-ek mindent megtesznek azért, hogy az EU határaitól keletre eső országok minél inkább bekapcsolódjanak az európai vérkeringésbe.

Hármasból lett négyek

A visegrádi csoportot 1991. február 15-én a magyarországi Visegrádon alakította meg Antall József magyar miniszterelnök, valamint Václav Havel cseh-szlovák és Lech Walesa lengyel államfő. Csehszlovákia kettéválásával a visegrádi

hármasból négyes lett. A visegrádi együttműködés legfőbb célkitűzése – hogy a négy ország bekerüljön a NATO-ba és az EU-ba – már teljesült. Ennek kapcsán többen megkérdőjelezték a csoport további létjogosultságát, értelmét.

Szakértők szerint azonban éppen az unióbéli álláspontok összehangolása lehet a V4-ek egyik legfőbb jövőbeni feladata. Az utóbbi időben az uniós csúcstalálkozók előtt már rendszeresen egyeztetnek a V4-ek, s azt a legutóbbi pozsonyi kormányfői találkozó résztvevői is méltatták.

Tény azonban, hogy a visegrádi csoporton belül sem könnyű közös nevezőre jutni minden kérdésben, mert a tagországok érdekei eltérőek. Példa erre a mezőgazdaság. Míg az iparilag erősen fejlett Csehország már engedélyezte a külföldiek szabad földvásárlását az országban, addig a másik három ország továbbra is védi termőföldjeit.

Az utóbbi időben előtérbe került az energiabiztonság kérdése. A V4-ek azon igyekeznek, hogy összekössék energetikai rendszereiket.

Schwarzenberg véleményének megfelelően, függetlenül a japán atomkatasztrófától, Prága továbbra is fejleszteni fogja atomenergiáját. „Nincs más lehetőségünk” – hangsúlyozta a cseh külügyminiszter. ◀

Lap-top

A nap címe. Preda narancsszín „olvadás-ban” reménykedik, *Adevărul*.

Magyarázat. Természetesen Cristian Predáról van szó, a PDL világos fejű, reformkész embereinek egyikéről. Az európai parlamenti képviselő szerint a párt vezetőinek ki kell törniük „mélyfagyaszott” állapotukból és mondaniuk kellene már valamit a katasztrofális idej érettségi-ről. Mi ugyan fel sem figyeltünk rá, hogy a PDL választmánya mintha megnévelt volna, de tényleg furcsa... No de mit mondhatnának?

Nekik sem jó. A *România liberă* vezércikében Sabina Fati azt az izgalmas kérdést feszegeti, hogy Miért Geoană az USA legjobb barátja (Romániában). A minősítés az Egyesült Államok bukaresti nagykövétől származik, aki az amerikaiak barátainak listáján a szenátus elnökét, nem pedig az államfőt helyezte az első helyre. Fati szerint nincs kizárva, hogy Traian Băsescu azért vesztette el az első helyet, mert „szövetkezett Hitlerrel a Prut átlépésében”. Szent igaz, a náci tempók nem csak az oroszoknak ellenszenvesek.

Nincs mit tenni? Semmi sem elszomorítóbb a tehetség nélküli buzgó igyekezétnél, hogy valaki, aki arra képtelen, szellemes legyen. Ez a helyzet az *Academia Cațavenciu*-val, amely gazdát cserélt, a címét nagy áldozatok árán megtartotta, de az emberei mind elmentek. (Belőlük lett, mint jeleztük már néhányszor, a *Cațavenciu*.) A tündöklő Ion Barbu és Mardale helyett is lapos karikatúra-utánczók jelennek meg; a szövegei pedig kriminálisan szellemtelenek. Nem is idézünk, csak kibeszéljük az önmagunk ellen érzett haragot, amiért igrünk ellenére kézbe vettük. Utoljára! (Sajnos az előfizetőik megmaradnak az év végéig.)

A nap állhíre. Az államelnök a turisztikai miniszter asszonytól felpaprikázva élesen nekiment az időjárásnak, és különösen a tengerpart felett gyülekező felhőket rettenetesen lefordta. (Ettől még jobban esett.) A gyülekezési szabadságot elfogadjuk, mert muszáj, de ez nem jelenthet állandó gomolyokat – jelentette ki Traian Băsescu, hozzátéve, hogy ha ő szél volna, nem fújna.

Minden napra egy mondat

„Ne dühöngj, hogy megöregedtél, van, akinek ez sem sikerül.” George Bernard Shaw

Minőségi anyag

Horváth István

Bűnös szenvedély

SZELLEMLIDÉZÉS

Sokféle csavargás és nyomorúság után résztvesz a Kommün zavariban és szeret hajmeresztő dolgokat sejtetni magáról. Majd hazamegy, levelezni kezd Verlaine-nel, kinek több versét megküldi. Kedvező válasz után felutazik Verlaine-hez s megkezdődik az a szomorú viszony, mely a szegény gyermek-asszony Verlaine-t outlaw-vá teszi. Verlaine a természetellenes szerelem fatális erejével szereti a tizenhét éves gyermeket. (...)

Rimbaud a cinikus, kihívó magaviseletével mindenkit elidegenít Verlaine-től. (...)

Az otthonát vesztett Verlaine Rimbaud-val Belgiumba, majd Angliába megy. A szerencsétlen asszony-embernek lerázhatatlan lidércnyomása Rimbaud. Gyereksínyekkel, nagy ivásokkal töltik az időt. Együtt szedik a hasist és más toxikus szereket. Londonban Rimbaud nagyhirtelen ráun Verlaine-re, kit állandóan pumpolt. Hazautazik s nincs benne semmi hála, sem szánalom, mely visszatartaná. Verlaine beteg lesz és vissza tudja jaggatni barátját. De az együttlét nem tart sokáig. Bruxelles-ben Rimbaud egy utcai lány kegyetlenségével vágja Verlaine szemébe: elmegyek, itthagylak. Verlaine rál és börtönbe kerül. A sebéből felgyógyult Rimbaud-t kitiltják Belgiumból. Ezután jön a kóborlások és kalandok hosszú sora. Többféle katonáskodás s egyéb életpróbák után Abessziniába megy. Elfelejtje Verlaine-t és az irodalmat. (...) Erejét folytonos vállalatokba, tervekbe éli. Az Olaszország ellen készülő Négusnak szállít fegyvereket, midőn hirtelen megbetegszik. Hazaindul s 1891. november 10-én meghal egy marseille-i kórházban.

Szabó Dezső: Jean-Arthur Rimbaud, Nyugat, 1911, 13. szám

Mizu

Kicsi lány, ou, szia, helló! álljunk össze, mint két kicsi lego, ou na figyu már, mondom mi a szitu, te lány, én meg fiú, na mizu, mizu, mizu?

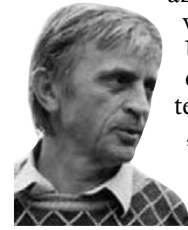
A fenti néhány sor szó szerinti idézet egy hirtelen népszerűvé vált slágerből, a Fluor Tomi néven elhíresült előadó művéből. Humoristák régi trükkje, hogy valami bugyuta slágerszöveget komolyan értelmeznek, esetleg elkezdik elemezni a költészet-hez alkalmazott nyelvi, stilisztika eszközökkel és mértékkel. Féktelen kacagás a végeredmény. Most van egy olyan gyanúnk, hogy ezzel a szöveggel más baj is van, mint úgy általában a sláger-ek világgépével, mondanivalójával és nyelvi igényességével.

Valamelyik sláger-szövegíró nyilatkozott oda, hogy több ezer könnyűzenei dalszöveg vizsgálata után a következő végeredményt kapták: a dalok kilencven százalékának témája a szerelem, kilenc százalék témája a szerelem és valami egyéb, s egy százalék a valami egyéb. Ebből az aspektusból Fluor Tomi szövege rendben van, belefér a legnagyobb kategóriába, sőt némiképp konzervatívnak is tekinthető, mert egy lány meg egy fiú a főszereplők. Ezen felül benne van a mai huszonéves generáció életérzése, ugyanis tájainkon ők az elsők, akik a Lego márkanévű építőjáték kockái között töltötték a gyermekkorukat, ettől kicsit konstruktívabban tekintenek az élet megoldandó helyzeteire, akár a párválasztás nagy kérdését is beleértve.

Hogy filozófiai dimenziót is találjunk a szövegben. Nyelvi szempontból kérdés: vajon ez a dal látélet a mai fiatalok nyelvhasználatáról, vagy szélsőséges kilengésnek tekinthető? Így beszélnek a fiatalok?

Idáig romlott a helyzet? Lassan már nem fogják érteni egymást az együttélő generációk? Na mizu? Nem tartozom azok közé, akik féltik, óvják, alkotmányba foglalják a nyelv szabatos használatának kérdését (sőt, úgy gondolom, hogy a köz-társasági elnök nyelvvédő tevékenysége és beszédei egyenesen ártanak anyanyelvünk ügyének, s ezt nem politikai megfontolásból rögzítem). A nyelv folyton alakul, változik, ezek a mai fiatalok nem rongáltak annyit Petőfi és Jókai nyelvzetén, amennyire most föltűnik nekünk, s hasogatja a fülünket. Ők is valamilyen állapotban kapták, amiben benne van az őket megelőző generációk „nyelvművelő” tevékenysége. Állapot, amin nem törvények fognak változtatni, csak

azok, akik beszélnek és többségben vannak.

Kresz János

Úgy gondolom, Kazinczyval, az első és legnagyobb nyelvőrünkkel teljes egyetértésben, hogy kevesebb „pöf és fesz” kell, s nagyon sok személyes példa a politikában, a nyilvánosságban és a médiában. Hogy értsük és megértsük: mizu.

Műhelytitkok

Történt itten, kérem, valami, ami tökéletesen rávilágít a mi gondjaink gyökerére. La-punkban is többször és több helyen megjelent ez a história az Európai Unió által tervezett ökocímkekkel kapcsolatban, amelyeknek az a hivatásuk, hogy a környezet-tudatos termékek megvásárlására ösztönözzék a fogyasztót. (Zárójelben azért megjegyzem, hogy a fogyasztók zöme először az árat nézi meg, s legjobb esetben is csak másodszer ezt az ökocímket – amiről nem mondom, hogy jól van így, sőt, de tesék tudomásul venni, hogy mi Európának ezen a fertályán éldegélünk, húzzuk az igát, hogy fennköltebb legyek: itt és most éljük az életünket. Úgy, ahogy.) Nem tagadhatom, hogy a héten megjelent írásművek egyike az én kezem közül került ki, angol eredeti alapján készült volt (az sem mutatkozott semmivel sem jobbnak), aztán az Európai Unió honlapján megtaláltam a magyar változatot, azt használtam nyersanyag-nak, de munka közben a szó szoros értel-

mében elborzadtam. Az egész nem látszott egyébként fűrészpornál; még csak az első alcímnél tartottam, és máris kezdett le-lecsukódni a szemem, hogy édes (édes?) álomba szenderüljek. Ezt a szöveget próbáltam lefordítani magyarul. Ennél hálátlanabb munka nincs is: miként a szabó is szívesebben megvarr egy új öltönyt, ahelyett, hogy átalakítaná a régit, ugyanúgy próbáltam csinálni valamit. Lehetetlen feladat. Mind eszembe jut az egyik néhai olvasószervezőm (egyébként ragyogó, személyiségében, tollában is igazi egyéniség volt), a holokausztot túlélő író, aki mert az „egyes átkosban” aláírt egy tiltakozó levelet, a pártközpont egy időre fölfüggesztette. Ő mondta végtelen derűvel és bölcsességgel: „Istenem, igazuk van. Ha most bejönne ide Petőfi Sándor, én leadnám a Tizenkét pontot.” Szóval ő volt az is, aki az olvashatatlan kéziratokat így jellemezte: „Nur nicht ungarisch!” („Csak ne magyarul!”) Hát ez lehet a mottójuk ezeknek az uniós elborátumoknak is – tévedés ne essék: an-

golul, németül, franciául sem jobbak sem-mivel, hogy csak a nagyobb világnyelveket említsem –, amelyek számomra hirtelen megvilágítanak egy újabb szempontot is. Brüsszel útvesztői önmagukért valók, az ott élő és Murphy törvényei szerint szaporodó bürokraták legfőbb dolga,

hogy önnön fontosságukat igazolják, és bonyolultabbnál bonyolultabb eljárásokat, rendeleteket dolgoznak ki. Itt van ez az ökocímke is: előbb el kell fogadnia az Európai Par-

lamentnek, aztán az állam- és kormányfők csúcsértekezletének, de erre a nyári szünet előtt már aligha kerül sor, aztán megint a parlamenti képviselőknek, s ha ideális esetben az ügy kikerült ebből a labirintusból, még ki is kell hirdetni a hivatalos közlönyben, hogy három év múlva hatályba lépjen, végül az alkalmazóknak három plusz két évük van a bevezetésre. Közben országok mehetnek csödbe, be-vagy kivezethetik az eurót (ha még lesz akkor egyáltalán), Károly herceg trónra léphet Angliában, Strauss-Kahn egy szobalány oldalán beköltözhet az Elysée-

palotába, és persze szentté avatják II. János Pált. A banánok és az uborkák pedig maguktól kiegyenesednek. Egyebet meg-jóslolni nem merek.

Ilyenkor érzem úgy, hogy soha nem volt jobb dolog a világon a KGST-nél. Milyen egyszerű is volt az élet! Ha a dús szemöldökű Brezsnyev azt mondta, hogy „da”, akkor a dolog el volt intézve, meg lehetett csinálni, ha viszont azt mondta, hogy „nyet”, akkor nem. Esetleg a Koszigin. Akkor még a Nyugaton is éles volt ráírni az egészségügyi rolnira, hogy „Neupapier”, esetleg azt, hogy „recycled”, mindenki, még a nyelveket nem beszélő külföldi is rögtön megértette, miről van pontosan szó. No de hát egy régi ifjúkommunista iniciatíva szerint: miért ne csináljuk bonyolultan, ha egyszerűen is lehet?

Nem tagadom, ebből a szempontból euroszeptikussá váltam. Igen, tudom, nagyon jó dolog a népek nagyobb táborához, egy nagyobb családhoz tartozni. Már amennyiben ez a család összetartó, s minden egyes tagjának az érdekeit nézi, nem csak a donokét, akiknek kézcsokkal tartozunk. Azért, hogy összebonyolítják az életünket.

Gyulay Zoltán

ben a szó szoros értel-

Zsebben hordott könyvtárak

Farkas István

► Egy friss felmérés eredményei szerint mintegy 50 ezer táblagép- és 10 ezer e-olvasó-tulajdonost tartanak nyilván Romániában, a számítások szerint azonban számuk év végére 50 százalékkal nő. A szakemberek szerint az e-olvasókból azért van kevesebb, mint táblagépből, mert bár jóval olcsóbb a készülék, a hazai piacon kevés román (és magyar) nyelvű elektronikus könyvhöz lehet hozzájutni.

Tapogatózó e-könyvek

A legnagyobb romániai könyvkiadók (*Curtea Veche, Polirom, Nemira, Trei és Publica*) idén áprilisban jelentették meg első elektronikus könyveiket, a Humanitas könyvkiadó júniusban lépett be a virtuális kiadványok piacára. Hamarosan indul a Librăria digitală (Digitális könyvesüzlet) nevű projekt, amely egyaránt kínál táblagépre, okostelefonra, laptopra, vagy elektronikus olvasóra optimalizált digitális olvasmányokat. „Egyelőre még csak amolyan tapogatózó fázisban vagyunk, most kezdjük felfedezni, hogy melyek az e-book előnyei, hátrányai” – fogalmazott az *Új Magyar Szó* meg-

keresésére Paul Balogh, a Humanitas Digital igazgatója. Hozzátette: a piac még gyerekcipőben jár Romániában, az e-könyvek vásárlói sokkal inkább azok közül a románok közül kerülnek ki, akik külföldön találkoztak már ezzel a technológiával.

Megtudtuk: Romániában különös nehézséget jelent az, hogy mind a kiadók, mind pedig a szerzők félnek attól, hogy az e-könyvek könnyen az internetes kalózok áruivá válnak. Balogh hangsúlyozta: ahogy a barlangrajzoktól eljutottunk az agyagtáblákig, papirusztekercsekig, a nyomtatott könyvektől is el kell jutnunk az elektronikus könyvekig. „A mai gyerekek például már el sem tudják képzelni, hogy nem DVD-n, hanem kazettán hallgattuk a zenét. A továbblépés tehát természetes, de nem vonja maga után a hagyományos könyvek eltűnését, viszont kétségkívül lesz majd egy mennyiségi csökkenés.”

Megjósolt változás?

„Nem káromnék, mint ahogy az divat manapság, hogy megszűnt az olvasás, vagy megszűnt bármi is, de kétségtelen, hogy nagyon átalakult ahhoz képest, amit én megszoktam. De ha arra

Az e-könyvek két-három év múlva törnek be igazán a romániai piacra

gondolok, hogy Parti Nagy Lajos *Hősöm tere* című regénye e-mailekre épül, akkor azt mondhatjuk, hogy már a nyomtatott könyv jelezte ezt a változást” – fogalmazott lapunknak Demény Péter. A kolozsvári író és publicista – aki a héten kapott felkérést arra, hogy az egy online kötetét elektronikus könyvként jelentesse meg – úgy véli, aki azzal születik, hogy e-book-olvasója van, „annak nem fog hiányozni a papír illata, a nyomdafesték szaga és

sütkre, válságban van-e az olvasás, kijelentette: „A műveltség szerkezete változott meg. Míg én a púpos gonosz kapcsán a *III. Richardra*, a *Notre Dame-i toronyóra* vagy Verdi *Rigolettójára* gondolok, egy mai fiatalnak *Az operaház fantomja* ugrik be, ha egyáltalán beugrik. És ez nem elméleti példa. Valami tehát végérvényesen átalakult”. Demény szerint az a fontos, hogy fennmaradjon az érdeklődés Tolsztoj, Hrabal, Márquez és mások iránt. „Hogy maga a cselekvés papíron vagy gépen történik, az tulajdonképpen másodlagos” – magyarázta.

Hangosodó könyvtárak

Szonda Szabolcs, a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár igazgatója lapunk megkeresésére elmondta: intézményük is lépést tart a technológiával. „Vannak

elektronikus dokumentumaink, de ami a közönség szempontjából igazán számít, azok a hangoskönyvek. Az utóbbi egy-másfél évben egyre növekszik ezek iránt az igény” – magyarázta lapunknak, hozzátéve: inkább a fiatalok körében hódít, de az idősek is belekóstolnak. Úgy vélte: a táblagépek és e-olvasók megjelenésével hosszútávon a könyvtárak világában is radikálisabb változásokra kell számítani. „Most is érződik a kölcsönzések számán, hogy egyre több eszköz van olvasásra, azonban olyan mértékben még nem érintette a nyomtatott könyv iránti keresletet, mint a nyomtatott sajtót az online. Éppen ezért megpróbáljuk azok számára is vonzóvá tenni a könyvtárat, akik digitálisan olvasnak, hogy bejöjjenek és ők is találjanak valami érdekeset” – fogalmazott Szonda Szabolcs. ◀

Románia: 57 százalék olvas nyomtatott könyvet

A legnagyobb e-könyvfogyasztók az amerikaiak és a japánok, a tengeren túlon talány 600, Japánban pedig 570 millió dollárba adtak el elektronikus könyveket, ami a 2009-es időszakhoz képest 200 százalékos növekedés. Európa sem szégyenkezhet ezen a téren: Franciaországban 60 ezer, Németországban pedig 40 ezer e-könyvcím közül választhatnak az olvasók. Bár a világ legnagyobb online könyv-

kereskedője, az Amazon egy évvel ezelőtt közölte: több e-könyvet ad el, mint keménykötésűt (és a különbség rohamos léptékben növekszik), Romániában még mindig a hagyományos könyvek iránt a legnagyobb a kereslet. Felmérések szerint a lakosság 57 százaléka olvas nyomtatott könyvet, 24 százalék e-book-párti, míg 5 százalék a hangoskönyveket részesíti előnyben.

Röviden

Megkezdődött az író tábor

Magyar irodalom–magyar jövő címmel nyitották meg tegnap a VIII. Partiumi Író táborát Nagyváradon. „Ebben a mai korban azt szeretnénk kihangsúlyozni, hogy a tollforgatók felelősek a magyar jövőért” – mondta Barabás Zoltán főszervező. A szombatig tartó tábor meghívottjai között szerepel Szentmártoni János költő, a Magyar Írószövetség elnöke, Mezey Katalin költőnő, a Tokaji Író tábor kuratóriumának elnöke, Vasy Géza, Kódöböcz Gábor, Bertha Zoltán, Horváth Béla és Szokolczay Lajos irodalomtörténészek, valamint számos váradi író, költő.

Megnyílt a török börtön

Három hétre újra megnyitja kapuit Jeruzsálem egykori török börtöne, lehetőséget adva a turistáknak arra, hogy szembesüljenek a Szent Város múltjának sötét oldalával is. Az óvárosi Kishe börtönt az oszmán kormányzat építette a 19. század közepén, később a hírhedt épület üzemeltetését a térség új urai, a britek vették át, akik itt helyezték el az arab és zsidó őrizeteket egészen 1948-ig. A fegyintézményről azért került le a lakat, mert az épület felújítására nem áll rendelkezésre elegendő forrás.

Csillagot kapott Tocilescu

ÚMSZ

► Csillagot kapott tegnap délután Bukarestben Alexandru Tocilescu a városközponti Idő téren (Piața Timpului) létesített Hírességek Sétányán. A hollywoodi mintára megalkotott sétány a román színház, illetve a román filmipar iránti nagyrabecsülést hivatott kifejezni. A 65 éves UNITER-díjas rendező csillagát a Metropolis Színház avatta fel. Tocilescu az első rendező, aki csillagot kapott a hazai Walk of Fame-en. Januárban Florin Piersic nevet viselő csillagot avattak, akit ugyancsak színészek követtek a sorban: Victor Rebengiuc februárban, Radu Beligan márciusban illetve Maia Morgenstern májusban részesült elismerésben. George Ivașcu a Metropolis Színház igazgatója ünnepi beszédében hangsúlyozta: „Példákra van szükségünk, olyan emberekre, akik viszonyítási, tájékozási pontokat adnak, és Tocilescu ilyen történeteket teremtett”. A rendező meghatódva köszönte meg az kitüntetését, és beszédében hangsúlyozta, hogy ez a díj azontúl, hogy elismerés egy jelzés is számára, hogy a munkájára még igényt tartanak. „Én mindig szerettem a színészetet és szeretni is fogom. De soha nem gondoltam arra,

hogy ők is szeretni fognak engem, hisz sokszor kiabálok, csúnyán beszélek” – vallotta be Tocilescu színészbarátait látva, majd a tolongó újságírókra nézve viccesen megjegyezte: „Úgy érzem magam, mint Irinel Columbeanu”.

A jelképes csillag testet is öltött egy tömör aranyból készült csillagkitűzőben, melyet a Cocor üzlet és partnerei ajándékoztak a hírességnek.

Az 1946 július 27-én született művész olyan ismert előadások rendezője, mint az 1999-es UNITER díjas

Ion Luca Caragiale drámája alapján készült *Elveszett levél*, vagy az *Egy nap Nicolae Ceușescu életéből*, amelyért a legjobb rendezőnek járó díjat kapta a Román Komédia Fesztiválján. Tocilescut 2002-ben UNITER-életműdíjjal tüntették ki. ◀

Alexandru Tocilescu (balra) az első rendezői csillag az Idő téren létesített Hírességek Sétányán

Színház tábor másodsorra

Sipos M. Zoltán

► Még lehet jelentkezni az idei, második alkalommal Györgyfalván megrendezésre kerülő Erdélyi Színház táborba. A kolozsvári Városterem Projekt valamint a PanArt Egyesület szervezésében létrejövő, színházzal kapcsolatos kérdéseket taglalo és műhelymunkákra is alkalmas nyújtó táborra idén július 18-a és 23-a közt kerül sor a Kolozsvártól hat kilométerre fekvő mezőségi faluban. „A táborba idén is a színház világa iránt érdeklődő 14 és 30 év közötti fiatalokat várjuk. Az egy évvel ezelőtti tábor alapötletét az adta, hogy sok olyan középsúlyos elvégző fiatal van Erdélyben, akik érdeklődnek a színészet mestersége, a színház világa iránt. Egy hét rövid idő, de elég ahhoz, hogy a résztvevők betekintést nyerjenek a színházmenedzsment, színházi munka világába, a dramaturgia világába” – mondta el lapunknak Crăcea Ádám, a II. Erdélyi Színház tábor társzervező PanArt Egyesület elnöke. Mint kiderült, a tábor ideje alatt az elméleti kérdésekről a PanArt Egyesület valamint a Figura stúdió művészei tartanak előadásokat, míg a kolozsvári, fiatal színészekből verbuválódott Városterem Projekt tagjai gyakorlati műhelymunkákkal várják az érdeklődőket. ◀

Meddő napszámostörvény

Sike Lajos, Sipos M. Zoltán

▶ Bár az úgynevezett „napszámostörvény” hónapok óta érvényben van, a nyári szezonmunkaidény kezdetén készült összeállításunkból kiderül: dacára annak, hogy a törvényalkotók a mezőgazdasági munka kifehérítését várják a törvénytől, egyelőre kevés a szabálykövető munkáltató és munkavállaló.

A Maros megyei munkaügyi hivatalnál nem is hallottak az április 30-a óta érvényben levő jogszabályról. Hargita megyében „mintha hallottak volna róla”, de nem tudtak pontos adatokkal szolgálni arra vonatkozóan: hány foglalkoztatott dolgozik ilyen jellegű szerződéssel. Kolozs megyében vannak naprakész adatok, de a kimutatásokból is az derül ki, hogy a munkaadók fittyet hányanak a törvényre.

Nem szoktak hozzá

„Májusban 855 napszámosszerződést regisztráltunk. A legtöbb munkaadó mezőgazdasági munkára alkalmazza a napszámosszerződést, de több időnek kell eltelnie, hogy a gazdák tömegesen éljenek a törvény nyújtotta lehetőséggel” – tájékoztatta lapunkat a Kolozs Megyei

Területi Munkaügyi Felügyelőség szóvivője. Corina Gavriluț szerint eddig 47 Kolozs megyei munkáltató vásárolta meg a szerződések regisztrációjához szükséges formanyomtatványokat. Az érvényes jogszabályok szerint az idei nyári munkaszezonban már nyilvántartást kell vezetni a napi munkavállalókról, a nyilvántartó naplók a munkaügyi hivataloknál kaphatók, 82 lejes áron.

Az eperszezon és a napszámosszerződés dandárján, júniusban Szatmár megyében még egyáltalán nem lehetett kapni a regisztrációs íveket. Incze Lajos, a Szatmár megyei Halmi község polgármestere arról tájékoztatót: az általa vezetett településen száz gazda nem tudott emiatt eleget tenni kötelezettségének. „Nagy kár, mert több száz eperszedő foglalkoztatásáról volt szó” – hangsúlyozta az előjáró. Ioan Florea, a szatmári Területi Munkaügyi Felügyelőség főfelügyelője elmondta, sikerült ezt az adminisztrációs akadályt elhárítani, és néhány napja már kaphatók a regisztrációs ívek: eddig 150 munkáltató vásárolt ilyen nyomtatványt a megyében. Az illetékes hozzátette: egyelőre nem tudnak szabályszerűségekről, de a következő időszakban ellenőrzik, hogy

A törvény ellenére továbbra is feketén dolgoznak a napszámosszerződésesek

a gazdák jogszerűen foglalkoztatják-e a szezonmunkásokat.

Több nyűg, mint haszon

A törvény értelmében a munkáltató köteles havonta jelenteni a területileg illetékes munkaügyi hivatalnál, hogy hány napszámosszerződéses foglalkoztatott, és azt is, mennyi

it 20 ezer lejes bírsággal sújtják.

A munkavállalók és a munkáltatók egyaránt úgy nyilatkoztak: egyelőre „több a nyűg, mint a haszon” a napszámosszerződésekkel. „Napszámosszerződésesek akkor alkalmaznak, ha gyors munkáról van szó. Ha én ma felkapáltatom a veteményest, és utána külön végig kell járnom a munkaügyet, az adóhivatalt, akkor kétszer meggondolom, nem egyszerűbb-e saját kézbe venni azt a kapát” – nyilatkozta az ÚMSZ-nek a Maros megyei Jedden egy gazda, aki úgy vélte, túlságosan bonyolult a jogszabály által előírt adminisztráció. „Úgy tudom, sem nyugdíj, sem betegbiztosítás sem jár ezek után a szerződések után, és ha munka nélkül maradunk, akkor munkanélküli-segélyre sem leszünk jogosultak” – bírálta a napszámosszerződés feltételeit egy helyi munkavállaló, aki szerint az új jogszabály a legégetőbb problémákra nem nyújt megoldást.

A napszámosszerződés szabályozását és a munkaerőpiac kifehérítését célzó törvénytervezetet négy RMDSZ-es képviselő – Érdler András, Olosz Gergely, Kerekes Károly és Derzsi Akos – dolgozta ki és nyújtotta be tavaly a parlamentbe. ◀

Tovább „zöldül” Maros megye

A. E.

▶ „Elkényeztettem” támogatásokkal Maros megyét és Marosvásárhelyt a környezetvédelmi minisztérium: az eddigi pályázatok sokszorosára érkezett ide az utóbbi fél évben – jelentette ki Borbély László tegnapi, a megyeszékhelyen tartott sajtótájékoztatóján. A környezetvédelmi miniszter beszámolt arról, hogy a szakárca Maros megyével kötötte a legnagyobb szerződést az idén: 3,3 milliárd lej fordítanak helyi beruházásokra. A befektetések között első helyen szerepel a nyáradszeredai és az erdőszentgyörgyi vízhálózat rehabilitációja, de jelentős összeg jut a marosvásárhelyi állatkertnek, továbbá lesz keret harminc park revitalizációjára is. Pluszforrásokhoz jutnak az önkormányzati intézmények, kiemelt fontosságot élvez a hőközpontok korszerűsítése. „Szükség van a beruházásokra, és íme, ha van jó terv, sikerül is azokat megvalósítani. Lehet pályázni, és van miért dolgozni” – hangsúlyozta a miniszter. Maros megyében, 2,7 millió lej értékben 448 pályázatot fogadtak el, továbbá 3,4 millió lej fordítottak a Zöld ház program keretében iskolák és óvodák hőközpontjainak a felújítására, korszerűsítésére. ◀

A kudarcos érettségi után a tanárok is vizsgáznak

Baloga-Tamás Erika

▶ Gyakorlati tudásukról és nyelvi ismereteikről adnak számot a ma kezdődő pedagógus-versenyvizsgán azok a tanárok, akik a következő tanévben betölthető állásokra pályáznak: Hargita megyében 70-80 jelölt áll ma „rajthoz”. „Gyakorlati felkészültségüket az informatika, valamint a különböző művészeti tantárgyakat oktató pedagógusoknak kell bizonyítaniuk. Nyelvvizsgát azok tesznek, akik más nyelven végeztek az egyetemet, mint a megpályázott állás oktatási nyelve” – számolt be lapunknak Waczel Ferenc, a versenyvizsga lebonyolításáért felelős tanfelügyelő. A megpályázható helyek iránt idén is nagy az érdeklődés Hargita megyében: a meghirdetett 487 állásra 746 pedagógus je-

lentkezett. Az üres állások zöme csupán ideiglenes státuszt biztosító poszt, és mindössze 75 végleges állás van. Mint minden évben, ezúttal is a magyar tannyelvű óvodapedagógusi és a tanítói állások a legkelendőbbek. Csupán öt kinevezett óvodapedagógus számára van hely, ám 191-en jelentkeztek a betölthető állásokra. Még rosszabb a helyzet a tanítók esetében: két helyre 103-an jelentkeztek. Négyszeres a túljelentkezés a magyar nyelv és irodalom szakos állásokra, és kétszer több matematikatanárnár jelentkezett a kiírt pályázatra, mint ahány hely van. A legkevesebben a román szakos katedrara jelentkeztek, 13 végzetes állásra 59-en pályáznak. „Az utóbbi négy évben, amióta a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem csíkszeredai, ro-

mán-angol szakáról, illetve más környékbeli egyetemekről végzősök kerülnek ki, azóta nincs hiány román nyelv és irodalom szakos tanárból” – hangsúlyozta Waczel, aki hozzá tette: a legnagyobb gond a szakoktatásban van, például az építészeti iskolákban rendszerint csak külsős szakemberek tanítanak. Hargita megyében két vizsgaközpontot jelöltek ki, így a mai és a július 13-i írásbeli is a csíkszeredai központokban zajlik. A végleges állásokat még ebben a hónapban, a helyettes posztokat jövő hónapban töltik be. A szakképesítéssel nem rendelkező jelöltek, valamint azok a szakképzett pedagógusok, akik záróvizsgájuk miatt nem tudnak részt venni a július 13-ra meghirdetett vizsgán, augusztus 4-én bizonyíthatják alkalmasságukat. ◀

Anyagyilkos újságíró

Hírösszefoglaló

▶ A tegnapi kiadott rendőrségi jelentés szerint valószínűleg öngyilkos lett Cristina Verona ismert bukaresti újságíró, miután megfojtotta a vele egy háztartásban élő 77 éves édesanyját. A nemzetközileg ismert sajtós

korábban az *Elle* és a *Reader's Digest* hazai kiadványának volt a főszerkesztője, a szakma rendkívül felkészült, perfekcionista munkatársként ismert. A szakértői jelentés szerint a bomlásnak indult holttestek legalább három napja heverték a lakásban, amelyet – a szomszédok beje-

lentése után – a rendőrök szerdán törtek fel. Sem betörésre, sem idegenkezűsre utaló nyomokat nem találtak a helyszínelők, de a kettős halál körülményeit a következő napokban tovább vizsgálja a nyomozóhatóság. Egyelőre nem tudni, mi lehet a tragédia hátterében. ◀

Ideje felfrissíteni beteljesült kívánságainak listáját!

14,05%*
éves változó kamat
a lej alapú hitelekre
THM: 14,99%

Ön tudja, miről álmodik, mi pedig segítünk a megvalósításban, ráadásul igen előnyös feltételekkel:

- maximálisan igényelhető összeg: 42.000 lej;
- előleg és kezes nélkül;
- ingyenes életbiztosítás a kölcsön teljes futamidejére;
- 0% kezelési költség;
- 0% előtörlesztési díj;
- ingyenes számlanyitás és számlavezetés.

* 10.000 lej értékű személyi kölcsön 7 éves futamidőre, THM: 14,99%, teljes visszafizetendő összeg: 15.765,12 lej.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Megbízunk egymásban

személyi kölcsön

Elkészült az őszi fociműsor

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A profiligá (LPF) illetékesei tegnap elkészítették a labdarúgó-Liga-1 2011/12-es idényének őszi műsorát. A hagyományoknak megfelelően az újoncok hazai pályán kezdenek a július 23-i nyitányon: a Szebeni Voința a Steauát, a CS Mioveni a Kolozsvári U-t, a Concordia Chiajna a Sportul Studențescet, a Petrolul Ploiești a Galaci Oțelul, a Ceahlăul Piatra Neamț pedig a Pandurii Tg. Jiu együttesét fogadja. Már is morognak a szebeniek, akiknek szerdán este az ölükbe huppant a feljutás. A 2007-ben alakult klub vezetősége azt állítja, hogy nincs elég ideje kiegészíteni a játékoskeretet és az élvonal elvárásainak megfelelően megerősíteni azt. A szebeniek legszívesebben halasztanának, kérdés, mit szól ehhez a versenybizottság.

Elégedetlen a sorsolással a FC Vaslui is, amely a szakma szerint legjobban erősített Rapid otthonában kezd. Érdekesnek ígérkezik a Dinamo-Marosvásárhelyi MFC és a Brassói FC–Medgyesi Gaz Metan-találkozó is, csakúgy, mint a Kolozsvári

A bajnoki címvedő galaciaknak nehéz dolguk lesz Ploiești-en az őszi forduló első meccsén

CFR 1907–Astra Ploiești-meccs is.

A július 30-i második fordulóban az alábbi párosításban játszanak: Astra–Szeben, Steaua–Mioveni, Kv. U–Rapid, Vaslui–Petrolul, Sportul–Ceahlăul, Oțelul–Chiajna, Pandurii–Brassó, Gaz Metan–Dinamo és Marosvásárhely–CFR 1907. A legérdekesebbeknek vélt mérkőzésekről a *DigiSport* és a *DolceSport* számol be élőben. A második forduló előtt a bajnokság félbeszakad, hogy a válogatott kellőképpen felkészülhessen az augusztus

10-i, Argentína elleni stadionavató mérkőzésre. A „pumák” lesznek a vadonatúj National Arena első márkás vendégei. A tervek szerint, s főleg ha az időjárás megengedi, egy fordulót a tavaszi viszávágyókból is lejátszanak, ezzel a december 17-i 18. menettel zárulna a 2011-es szezon.

A tegnapi sorsoláson az is elhangzott, hogy amennyiben a nemzetközi Sportdöntőbíróóság (CAS) kedvezően bírálja el a Temesvári Poli, a Besztercei Gloria és a Nagyváradai Bihar FC licencügy-

ben benyújtott panaszát, úgy a fentiek a Sportul Studențesc, a CS Mioveni és a Szebeni Voința helyét veszik át. Azt nem árulta el senki, hogy miként járnak el abban az esetben, ha a CAS döntése lekés a bajnoki rajtot, és pár fordulón már túl lesznek.

A 2011/12-es pontvadászat kiegyensúlyozott küzdelmet ígér. Az egyes fordulók slágermérkőzéseik közül tallózzunk: 3. forduló (augusztus 13.): Steaua–Kv. U. 4. forduló (augusztus 20.): Astra–Steaua, Sportul–Dinamo, Oțelul–Brassó. 5. for-

duló (augusztus 27.): Ceahlăul–Rapid, Brassó–Vaslui, Dinamo–Oțelul, Astra–Kv. U. 6. forduló (szeptember 10.): Vaslui–Dinamo, Oțelul–CFR 1907, Gaz Metan–Steaua, Marosvásárhely–Astra. 7. forduló (szeptember 17.): CFR 1907–Vaslui, Dinamo–Rapid. 8. forduló (szeptember 24.): Rapid–CFR 1907, Sportul–Steaua, Pandurii–Astra. 9. forduló (október 1.): Steaua–Oțelul, Gaz Metan–Kv. U. 10. forduló (október 15.): Kv. U–Brassó, Vaslui–Steaua, Oțelul–Astra. 11. forduló (október 22.): Astra–Vaslui, Steaua–Rapid, Marosvásárhely–Oțelul. 12. forduló (október 29.): Rapid–Astra, Brassó–CFR 1907, Kv. U–Dinamo. 13. forduló (november 5.): CFR 1907–Dinamo, Gaz Metan–Vaslui, Marosvásárhely–Rapid. 14. forduló (november 19.): CFR 1907–Kv. U. 15. forduló (november 26.): Steaua–Brassó, Kv. U–Oțelul, Sportul–Vaslui, Pandurii–Rapid. 16. forduló (december 3.): Brassó–Astra, Dinamo–Steaua, Vaslui–Oțelul. 17. forduló (december 10.): Astra–Dinamo, Steaua–CFR 1907, Kv. U–Vaslui, Oțelul–Rapid. 18. forduló (december 17.): Astra–CFR 1907, Gaz Metan–Brassó, Marosvásárhely–Dinamo. ◀

▶ Röviden

Futsal-vb selejtezők

A magyar teremlabdarúgó-válogatott Oroszországgal és Kazahsztánnal csap össze decemberben a hazai rendezésű világbajnoki selejtezőtornán. A tegnapi, nyolci sorsoláson az is kiderült, hogy a 7. csoport negyedik tagja a Lettország, Ciprus, Anglia, San Marino négyesből kerül majd ki az októberi előselejtező alapján. A 2. csoport tagjaként Románia a házigazda Olaszországgal és Lengyelországgal találkozik, a kvartett negyedik tagja a B előselejtező-csoportból kerül ki, Görögország, Andorra, Bulgária és Norvégia közül. Mindegyik kvartettből az első két helyezett jut az utolsó szakaszba. A második selejtezőkör tornáit december 14. és 18. között rendezik. A lebonyolítási rend szerint az eddigi 16 helyett immár 20 válogatott lehet ott a jövő évi, Thaiföldön sorra kerülő vb-n, s Európa hét együtttest delegálhat az eseményre.

Nyolcan maradtak

Félidejéhez érkezett a Németországban zajló női labdarúgó-világbajnokság, a négy csoportban vívott körmeérkőzések után az esélyes csapatok jutottak a legjobb nyolc közé. A negyeddöntő menetrendje: szombaton: Anglia–Franciaország és Németország–Japán. Vasárnap: Svédország–Ausztrália és Brazília–Egyesült Államok.

Megszűnt az Urziceni

Hivatalosan is megszűnt létezni az Unirea Urziceni labdarúgó alakulat. Az 1954-ben létrehozott klub 2006-ban jutott fel az élvonalba, ahol megnyerte a 2008/09-es kiírást, a következőt pedig a második helyen zárta.

Brit és norvég siker

Az 5. szakaszt a brit Mark Cavendish, a tegnapi 6.-at pedig a norvég Edvald Boasson Hagen nyerte a francia kerékpáros körversenyen. A 98. Tour de France összetettjében továbbra is a norvég Thor Hushovd (Garmin-Cervelo) vezet az ausztrál Cadel Evans (1 másodperc hátrány) és a luxemburgi Franck Schleck (4 mp. H.) előtt, a spanyol Alberto Contador hátránya 1:42 perc.

Továbbjutott a Ferencváros

A Ferencváros 2-0-ra diadalmasan jutott tovább a múltkoros mérkőzés után, így kettős győzelemmel, 5-0-s összesítéssel jutott be a labdarúgó-Európa Liga selejtezőjének 2. fordulójába. A zöld-fehérek a következő körben a norvég Aalesund és a walesi Neath párharcának győztesével találkoznak, itt az első mérkőzést 4-1-re nyerte a skandináv alakulat.

Nehéz csoportba kerültek a kolozsváriak

Kosárlabda

T. J. L.

▶ A barcelonai Quate Camins negyedben, a kosárlabda-Euroliga tegnap ünnepléses keretek közt felavart székelyen sorsoltak a 2011-12-es FIBA EuroChallenge-kupaidényre.

A román bajnok Kolozsvári U-Mobitelco BT az E csoportba került, de egyelőre csak egyik ellenfelét ismeri, a belga Antwerp Giantsot. A kvartettet az Eurocup-selejtezők egyik vesztese, a francia Elan Chalon vagy a horvát Cedevita Zágráb egészíti ki, valamint a FIBA EuroChallenge-kupa öt selejtezőjének egyik győztese, az orosz Szpartak Primorje Vlagyivosztok vagy a BC Jenyisej Krasznnojarszk.

A kolozsváriak a francia vagy a horvát csapatot fogadják a november 8-i nyitófordulóban, egy héttel később pedig Oroszországba. A visszavágókat november 29-én, december 6-án és december 13-án rendezik meg, a körmeérkőzés első és második helyezettje jut a legjobb 16 közé, azaz a második csoportkörbe.

A sorozatban részt vevő két magyar csapat selejtezőt vív a csoportkörbe jutásért. A bajnok Szolnoki Olaj a finn Pyrintö Tamperével találko-

Dykes-éknak nem lesz könnyű

Felkészülések célegyenesben

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Sima győzelemmel zárta ausztriai edzőtáborozását a Kolozsvári U, amely Niculescu, Cristea és Tony góljaival 3-0-ra verte a török élvonalbeli Gaziantepsport. Ionuț Badea ezúttal a Marius Popa – Ungurușan, Szukala, Pele, Mendy – Marinescu, Nasser, Bostina, Machado – Niculescu, Cristea kezdőtizenegyenek szavazott bizalmát, a második félidőben szóhoz jutott még Achim, Abrudan, Nicola, Păcurar, Bazzi, Tony, Cojocnean és Morar. A kolozsváriak négy győzelemmel és egy-egy döntet-

lennel, illetve vereséggel zártak, s 14-8-as összgólaránnyal.

A Dinamo az Egyesült Arab Emírségek válogatottjával remizett (1-1), a bukaréstiiek egyenlítő gólját Ţucudean szerezte a 69. percben. A piros-fehérek ma az osztrák harmadik vonalban szereplő USK Anif ellen zárják előkészületi mérkőzéseik sorát.

Továbbra is botladozik a Steaua, amely szerdán este csak gól nélküli döntetlent ért el a Kuban Krasznodarral. Roni Lévy Stanca – Martinovici, Iliev, Gardoș, Latovlevici – Nicolaiță, Tony, Cojocnean és Morar. Tatu, Ruscescu kezdőtizenegyet vetett be Dan Petrescu

csapata ellen, játszott még Galamaz, Mihai Costea, Dorinel Popa, Băjenaru és Lupu. A piros-kékek vasárnap a török Bursasporral meccselnek, majd az Ajax Amsterdam ellen zárják második ausztriai edzőtáborukat.

További előkészületi mérkőzéseken: Pandurii Tg. Jiu–NK Zágráb (horvát) 1-1, Concordia Chiajna–Union St. Florian (osztrák) 3-0, Vitoria Guimaraes (portugál)–Brassói FC 4-0, Marosvásárhelyi MFC–Lombard Pápa 2-0, Kecskeméti TE–Besztercei Gloria 1-1, CS Mioveni–FC Snagov 2-0, BFC Siófok–B. Gloria 2-2, Petrolul Ploiești–FK Trepca (koszovói) 2-1. ◀

Eldőlnek a szuperkupák

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ A bajnok Videoton és a kupagyőztes Kecskeméti TE is először hódíthatja el a magyar labdarúgó-Szuperkupát, amelyért ma este Kecskeméten játszanak a csapatok. Az MTI szerint Paulo Sousa, a székesfehérváriak új vezetőedzője hivatalos témérkőzésen ezen a találkozón mutatkozik be. A Kecskemét abban bízhat, hogy sikerült megtartania a kulcsjátékosait.

Mindkét együttes számára a Szuperkupa lesz a főpróba a nemzetközi kupaszereplés előtt: a Videoton jövő hét szerdán az osztrák Sturm Graz vendége lesz a Bajnokok Ligája-selejtezőben, míg a Kecskemét jövő hét csütörtökön a kazah Aktobe gárdáját fogadja Európa Liga-selejtezőn.

A hazaiak először lépnek pályára a Szuperkupáért, míg a székesfehérváriak harmadszor, ugyanis 2006-ban és 2010-ben a Debrecennel szemben alulmaradtak. Az első magyar Szuperkupát

az Újpest hódította el 1992-ben, a tizenharmadikat pedig a Debreceni VSC, tavaly. A DVS öt, a Ferencváros négy, az Újpest és az MTK pedig két-két Szuperkupát nyert az évek során.

A Román Szuperkupáért július 17-én, Piatra Neamțon mérkőzik meg a bajnok Galaci Oțelul és a kupagyőztes Steaua. Ukrajnában már gazdára lelt az idei Szuperkupa, a pontvadászatot a második helyen zárt Dinamo Kijev 3-1-re verte a bajnokságot és kupát is nyert Sahtar Donyecket. ◀

A történelem hangjegyei

Beszélgetés dr. Szőnyi Judit marosvásárhelyi orvossal, Tróznerné Erkel Sára lányával

Tróznerné Erkel Sára születésének századik évfordulóját ünnepelte a közelmúltban Marosvásárhely. Ebből az alkalomból emléklakettet is avattak a Kultúrpalotában, ahol az egykori zeneiskola működött, amelynek hosszú évtizedekig volt tanára. Beszélgetőpartnerünket elsősorban édesanyjáról, a marosvásárhelyi művészeti iskola kiemelkedő pedagógusáról, a neves zongoraművészről faggattuk, valamint arról az időszakról, amely minden nehézség ellenére teret adott a művészetek, a kultúra kibontakozásának.

Antal Erika

► **Tróznerné Erkel Sára, Erkel Ferenc dédunokája, Marosvásárhely művelődési életének meghatározó személyisége volt. Hogyan emlékszik rá, ki is volt ő?**

– Édesanyám, Henselmann Erkel Sára 1911. június 23-án született Marosvásárhelyen, az idén töltötte volna a századik évét, 2000-ben temették el a marosvásárhelyi római katolikus temetőben. Erkel Ferenc dédunokája volt. A család úgy került Marosvásárhelyre, hogy amikor 1908-ban Bernády György polgármester megépítette a Kultúrpalotát, majd megszervezte a zeneiskolát, dr. Metz Albert Budapestről magával hozta az én nagymamám, Henselmann Gyuláné Erkel Saroltát, a marosvásárhelyi konzervatórium megalapítására. Az édesanyám tehát 1911-ben született Marosvásárhelyen, csodagyerekeknek tartották, mert már két évesen lejárta a zongorán a hallott dallamokat, nyolc éves korában, dokumentum is maradt fenn erről, a Kultúrpalota nagytermében egyéni Beethoven-estet adott. A francia intézet elvégzése, vagyis a négy polgári után Budapestre felvétel, és 17 évesen felvették a zeneakadémiára, ahol, mint Erkel-leszármazottól, mindig sokkal többet vártak, mint a többi hallgatótól. Megfelelt az elvárásoknak, és a zeneakadémia elvégzése után az akkori budapesti rádió zenei munkatársa lett, és fantasztikus emberekkel találkozott, alkalma volt személyesen ismerni Kodályt, Bartókot, Stefániai Imrét, hallhatta élőben Rubinstein, Casalt, Horovitzot vagy Enescut, és még sok más nagy művészt, akik nagy hatást gyakoroltak az egész életére és a művészi felfogására. A '30-as évek

végén férjhez ment Magyarországon édesapámhoz, dr. Szőnyi Zoltán ügyvédhez, ebből a házasságból születtem én, még Magyarországon, majd az öcsém, már itt Marosvásárhelyen. 1941-ben Erdélybe települtek, Marosvásárhelyre, amikor is édesanyám átvette időközben elhunyt édesanyja konzervatóriumi állását.

► **Tehát ő tulajdonképpen visszajött ide.**

– Igen, hazatért, hiszen ő mindig román állampolgár volt, még budapesti tartózkodása alatt is. A hazatelepülés 1941-ben nem jelentett gondot, hiszen édesapám nagyszerű ügyvéd volt, nagyon módos család leszármazottja, aki nagyon szerette Erdélyt, az itteni tájat, az embereket, ezt az egész itteni világot. De mivel nemet származásúak voltak, menekülni kényszerültek. Édesapám bombatámadás áldozata lett, meghalt, édesanyám hazatért először Magyarországra, ahol olyan borzasztó állapotok uralkodtak a második világháború után, hogy inkább hazajött a sokkal nyugalmasabb szülővárosába, és itt a zéróból kezdte elől két kisgyerekekkel, két bőrönddel. A csodálatos ötszobás hatalmas lakásból a Bulevárdon nem talált meg csak néhány ezüsttálcát, nagyon kevés könyvet a hatalmas könyvtárból. Az összes értékes dolog elvesztett, mint például Erkel Ferenc levelezése Brassai Samuval vagy Jókai Mórral, Deák Ferencsel, Liszt Ferencsel, Kossuth Lajossal. Ezek mind édesanyám birtokában voltak, akárcsak Erkel Ferenc császári gyűrűje. Soha többet nem találtuk meg ezeket, nyilván nem az oroszok vitték el, hanem olyan emberek, akik tudták, mit visznek, és nem számítottak arra, hogy visszajön a családból bárki is.

► **Amikor visszajöttek, nehéz volt a beilleszkedés?**

– Nem, mert amikor 1946-ban megérkeztünk, édesanyám rögtön el tudott helyezkedni, örültek neki. Nagyra becsülték, felnéztek rá, jó szívvel fogadták. Jól beszélt románul, egyébként franciául és németül is anyanyelvi szinten beszélt. Aztán 1948-ban férjhez ment nevelőapánkhoz, Tróznerné Erkel Sára. Jóska bácsi, a nevelőapánk hét nyelvet beszélt anyanyelvi szinten. Ő is muzsikos volt, hét évig muzikológiát és zeneszerzést tanult, illetve végzett Bécsben, aztán négy évig Párizsban folytatta, majd Firenzében. Csodálatos ember volt, minket nagyon szeretett, ez volt az egyetlen házassága, és mi nagyon sokat kaptunk tőle mind szellemileg, mind lelkileg, anyagilag.

► **Milyen ember volt Erkel Sára?**

– Nagyon komoly, nagyon igényes, szigorú, de nagyon jó ember. Mindenkinek segített, minket meg úgy nevelt, hogy nem számít, ki honnan jött, hanem az, hogy mivé lett és milyen tulajdonságai vannak. Két dolgot tartott fontosnak: a tehetséget és a jószágot. Azt tartotta: fontos, hogy amihez az ember nyúl, azt tehetséggel tegye, illetve, hogy jó ember legyen. Ezenkívül nagyon társaság szerető ember volt, remekül táncolt, nagyon beszédes volt. Nagyon szerette az embereket, nemcsak a fiatalokat, a gyerekeket, hanem az embereket mind. Az 1950–60-as években, nyugdíjba vonulásáig és még utána is, rengetegen megfordultak a házukban, külföldiek, belföldi nagy muzsikosok, franciák, angolok, németek. A múlt rendszerben kvázi felhasználták arra, hogy a külföldi

művészekkel kapcsolatba jöjjenek, beszéljessenek, hogy olyan kultúrembereket is bemutatassanak a külföldieknek, akik itt élnek Marosvásárhelyen. A koncertek után kimentünk az akkori Maros vendéglőbe vacsorázni, ahol a nagy beszélgetések, táncolások, vidámság volt a jellemző.

► **Sok tanítványa él ma is itt Marosvásárhelyen, akik mint kiváló pedagógust emlegetik.**

– Anyám a munkájában is fantasztikusan igényes volt, ellenségeket is szerzett magának azzal, hogy eltanácsolt embereket a pályáról. Akiért ő felelősséget vállalt és elküldte főiskolára, minden évben, mindig felvették arra az egy-két helyre is Bukarestben, Kolozsváron vagy Iaşiban, ahová ő küldte, mert annak minden esélye megvolt bejutni. De lehetett ügyvéd vagy orvosgyerek, vagy akár a kollégája gyereke is, ha nem volt olyan tehetséges, azt mondta, drága, tizenkét évig tanultál zongorát vagy más hangszer, a zene szeretete benned nyilván kicsírázott, kifejlődött, koncertlátogató leszel, lemezeket veszel, saját magadnak zenélsz, de ne menj erre a pályára, csak akkor szabad ezen maradni, ha valaki nagyon jó, a közép-szerű orvos, a közép-szerű tanár, a közép-szerű művész mindig elégedetlen és nyomorult lesz. Viszont akibe úgy látta, hogy érdemes energiát fektetni, azokkal sokszor még éjszaka tizenkét órákor is foglalkozott, és ünnepnapokon is, úgy készítette fel a tanítványait,

hogy mindent megadott, ami tőle telt.

► **Az ön öccse zenész lett, ön nem. Erkel Sára nem ragaszkodott ahhoz, hogy lánya folytassa a családi hagyományt?**

– Én nagyon nagy zeneszerető vagyok, értem és érzem is a muzsikát, de soha nem foglalkoztam vele érdemi-leg, se muzikológiai szempontból, sem összhangzattani szempontból, nem műveltem a zongorázást, sem más hangszer. Nagyon szeretem a zenét, ez tölti ki az egész életemet tulajdonképpen. Ma is szinte a legfontosabb. De édesanyám nem akarta, mert akármennyire tehetséges is voltam, inkább a családnak egy másik hagyományát folytattam. Édesapám családjában ugyanis mindenki ügyvéd volt, édesanyám apjának az ágán, a Henselmann családban pedig nagyon sok orvos, művészettörténész, képzőművész, úgyhogy nem véletlen, hogy az orvosi pályát választottam.

► **Ha párhuzamot von az akkori Vásárhely, amelyben felnőtt, és a jelenlegi között, mit hiányol a leginkább?**

– Az emberek közötti kapcsolattartást. Ma mindenki rohan, vagy a sok pénzért, vagy a nagy funkcióért, vagy egy új házért, vagy csupán egy újabb lehetőségért. Vagy éppen fordítva, mert olyan kicsi a lehetősége, hogy hiába van igénye, nem tud emberekkel kapcsolatot tartani, vagy nem tud elmenni koncertre, színházba, mert nincs

hozzá anyagi lehetősége, csak olyan kulturális megnyilvánulást tud meglátogatni, ahol nem kell belépőt fizetni. Az úgynevezett nagy vacsorák, nagy összejövetelek is elmaradtak a kultúremberek társaságában, mert anyagilag nem bírja mindenki felérni. Az olyan természetes dolog volt egy értelmiségi számára is, hogy kijön egy koncertről, beül a Maros vendéglőbe, és megeszik egy flekkent, megiszik egy pohár bort. Ez is hozzátartozott a kultúrához. De ez ma már szinte elképzelhetetlen jól kereső, jól szituált emberek számára is.

► **Tróznerné Erkel Sárának 2005-ben odaítélték post mortem a Marosvásárhelyi Díszpolgára címet, nemrégiben pedig tiszteletére emléklakettet avattak a Kultúrpalotában, Bartók Béla, Metz Albert, Zeno Vancea és Constantin Silvestri arcképe mellett.**

– Hadd idézzem Imreh Ernő szavait, aki édesanyámat búcsúztatta: „A korszaknak voltak hivatalos, protokolláris vezetői, és voltak megszólaltatott napszamosai, akik a lekezelést is képesek voltak elviselni, csakhogy önként vállalt hivatásukat teljesíthessék. Értelmiségiek, a tudomány, a művészet szolgálatát kellő alázattal ellátó katonái. Közéjük joggal számíthatjuk a röviden Erkel Sárának ismert pedagógust, a művészeti iskola zenei tagozatának igazgatóját, akit láthatunk tanítványai fölé hajolva, hallhattunk hangversenyezni.”

A szerző felvétele

Sike Lajos

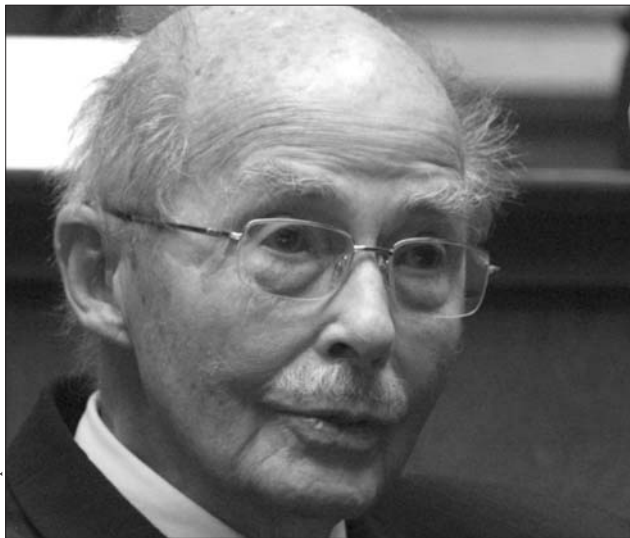
Ottó bácsi

Jó sorsomnak köszönhetően, 1990 őszén, erdélyi magyar újságíróként, egy teljes napot tölthettem Habsburg Ottó közelében. Egy szilágy-sági származású miskolci önkormányzati képviselőnek, Orbánné Eördögh Ildikónak tartozom ezért hálával, aki akkor a határok nélküli Európa-mozgalom, vagyis a Páneurópai Unió helyi elnöke volt. Ilyen minőségében, különböző akciók szervezése végett, szoros kapcsolatban állt az Unió elnökével, Habsburg Ottóval. Ildikó asszony egy általam összeállított magyar–román értelmiségi csoporttal hívott meg Habsburg Ottó zempléni látogatására. A meghívásnak érdekes előzménye volt.

Nem sokkal a marosvásárhelyi márciusi események után Miskolcon jártam. Alig tettem le a Daciát a Búza-téren, az újságárus kezembe nyomta a *Déli Hírlapot*, amelynek címlapján azt olvastam: „Román diákok vakációznak miskolci családoknál!” Mindjárt átfutottam a cíkket, amelyből meg-

tudtam, hogy a Páneurópai Unió kezdeményezte akció keretében már számos román fiatal érkezett Erdélyből, és továbbiakat várnak, a befogadóknak Orbán Ildikónál kell jelentkezniük. Az írásban tételesen nem volt benne, de a sorok közül nagyon is kiérződött, hogy ez a miskolciak válasza a vásárhelyi magyarverésre!

Minden mást félretéve, gyorsan elmentem a megadott címre, és nem lepett meg, hogy Orbánné két váradi román kislányt találtam. A náluk alig idősebb Dénes éppen akkor jött haza velük egy városi sétáról. Nagyon tetszett az ötlet, így a villámlátogatásból barátság lett, Ildikó és kolozsvári születésű mérnök férje megkért, hogy amennyire lehetséges, kapcsolódjak én is be a páneurópai mozgalomba. Egyik első ténykedésemként szerveztem egy magyar–román értelmiségi csoportot, hogy Habsburg Ottóval találkozzon. Többek között tagja volt ennek a régi rendszerben meghurcolt dr. Sófálvi

Habsburg Ottó (1912–2011)

György és avasi orvos barátja, Pop Mihai, aki többek között azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy 1990 márciusában lebeszélte az ottani románokat a Szatmárnémetibe való vonulásról. Rajtuk kívül felvidéki és – ha jól emlékszem – kárpátaljai vegyes küldöttségek is ott voltak a zempléni megbeszélésen.

A híres sárospataki református gimnáziumban mu-

tattak be bennünket az elnök úrnak.

Tőlünk részletesebben érdeklődött az erdélyi állapotokról, fontosnak tartotta, hogy a két közösség között a történelem ellenére se szakadjon meg a párbeszéd, ne dűzzögünk, inkább kezdeményezzünk, s idejében tájékoztassuk az európai fórumokat a bennünket ért sérelmekről.

Aztán együtt részt vettünk a gimnázium diákjaival rendezett találkozón. Habsburg Ottó a kivívott szabadság kapcsán többször idézte Petőfit, és lelkesen beszélt Magyarország szerepéről a vasfüggöny lebontásában, illetve a magyarság európai lehetőségeiről, külön hangsúlyozva, hogy az egyesült Európában a határon túli magyarok sorsa is jobbra fordul. Beszéde után biztatta a diákokat, hogy tegyenek fel kérdéseket. Az egyik mindjárt arra kérte: ha már ennyire szereti Petőfit, akkor szavaljon el az elnök úr egy Petőfi-verset! Derűs zaj futott végig az aulán, s amikor csend lett, azt kérte a fiataloktól, hogy szólítsák őt egyszerűen csak Ottó bácsinak! Aztán jelezte, hogy egy olyan verset mond, ami ma is nagyon aktuális. Vagyis: *Talpra, magyar!* (Az ő kissé selypítő hangján inkább így szólt: *Tapra pagyar!*) Hatalmas tapsot kapott.

Ez a történet is azt bizonyítja: a császári sarj Habsburg Ottó népszerűségének

egyik titka az volt, hogy nagyon tudott azonosulni hallgatóival, magatartásában alig utalt valami az arisztokratára. Elsősorban a műveltsége. A közös ebéd után interjút készítettem vele, s szívesen beszélt bármiről. Aztán falugyűlés következett, majd vacsora Tokajban. Ha a sors kegyeltjeként nem sorolnak abba a negyvenötven fős társaságba, amely egész nap vele volt, alighanem úgy halok meg, hogy nem kóstolom meg azt a ritka tokaji óbort, amelyet már-már „kessel kellett vágni!” A pincemester mondta is: annyira kevés van belőle, hogy csak az olyan nagy vendégek tiszteletére veszik elő, mint Habsburg Ottó.

Most, hogy közel százévesen ithagyott bennünket, mégsem a ritka borra, hanem arra gondolok: milyen sorsunk lenne, ha a valamilyen csoda folytán egybemaradt Osztrák–Magyar Monarchiának ő lett volna a következő császára vagy elnöke? Pusztán leírni is izgalmas...

Moziváson

Mitikus gépvilágok

Farkas István

A „harmadik az Isten igaza” népi bölcsesség érvényét veszítette a filmművészetben. Évente többször is megbizonyosodhatunk arról, hogy minden három (négy, öt, hat, hét stb.) részre tervezett filmnek az első része üti a legnagyobbat, ami utána következik, az javarészt inkább porhintés, amely az elődből próbál profitálni. A videoklipes reklámrendezőből akciófilmessé avanszált Michael Bay azonban, úgy tűnik, rácsáfolt az említett evidenciára. A *Transformers 3 – A Hold sötétsége* című filmje az előző két *Transformers*-nél jobbra sikeredett – amit, persze, a Bay-t utalók táborában még fanyalognak sem fogad el, a mozik pénztárainál való tülekedés azonban egyértelműen jelzi: a filmbarátok díjazták az alkotást, amely ugyan nem Oscar-díjas, de mindenképp tetszetős pro-

dukció. A magaskultúra vs. szubkultúra, művészfilmek vs. akciófilmek témában ezúttal ne nyissunk vitát, ugyanis szöges ellentétekről van szó. Michael Bay egyébként két évvel ezelőtt kijelentette: „Nagyon könnyű leforgatni egy művészfilmet egy dél-franciaországi borospincében, de az embereknek fogalmuk sincs arról, milyen nehéz összehozni egy olyan filmet, mint a *Transformers*”. Most ne térjünk ki a munkafolyamatra, nézzük inkább a kész terméket.

A *Transformers*-mítoszt vélhetően sokak számára nem kell bemutatni – hiszen ha nem is olvasták a Marvel Comics alakváltó hőseiről szóló képregényeket, vagy nem látták az abból készült rajzfilmeket, minden hipermarketben találkozhattak az autóból robottá változtatható játékgépekkel. Bay filmjének elején a holdraszállás áll a középpontban – eszerint a

60-as évek űrversenye mögött egy Autobot űrhajó (az alakváltók, autórobotok elnevezése) égi kísérőkre való lezuhanása áll. Ez az űrhajó olyan technológiát szállított, amellyel létre lehet hozni a teleportálást. (Ami akár utalásként is felfogható az ember és gép kapcsolatát is tárgyaló, Stanley Kubrick-féle 2001 *Űrodüsszeiára*, amelynek cselekménye a Holdon talált fekete obeliszk körül zajlik.) A jelenben az Autobotok az emberek szövetségesei, az Álcák (az Autobotok közül a Megatron nevű alakváltó vezetésével kivált szakadárak csoportja) azonban újra a hatalomra éheznek. Gonosz tervüket, amelynek végső célja az emberiség leigázása, csak egyvalami akadályozhatja meg: az, amit Neil Armstrong 1969. július 20-án a Hold sötét oldalán talált. Sam Witwicky természetesen ezúttal is az Autobotok segítségére siet,

így borítékolható a siker. Az összes klisé (szerelmi szál, áruháza stb.) felsorakoztatva, így módon kiszámítható történet ellenére a *Transformers 3* remekbe szabott alkotás. Közismert ugyanis, hogy a *Transformers*-filmek legfőbb erénye az akció és a látvány, amelyből ezúttal olyan adagot kapunk, hogy filmnézés után még jó néhány napig „kísért”. A művészi igényességgel, aprólékosággal megformált és animált robotok harca igazi „vizuális orgiát” teremt. Ehhez a látványvilághoz a Linkin Park, a My Chemical Romance, a Mastodon és hasonló formációk zenéje társul, ami még inkább ráerősít a képsorokra. A film további erőssége, hogy a robotok mellett ezúttal a hús-vér szereplők (Shia LaBeouf, Rosie Huntington-Whiteley, John Turturro, John Malkovich stb.) is domborítanak, ami tovább fokozza a film élvezhetőségét – bár ezt az alkotást kétségkívül nem miattuk kell megnézni.

Az Autobotok és az Álcák harca nem mélyül tragikussá – ahhoz kevésbé kiszámítható végkifejlet kellett volna –, ám kitűnően emeli át a klasszikus elbeszélések alapmotívumait. Az összecsapás fenséges léptékű, a technika mitizált. Nem ennek a filmtípusnak kellene az évezred alapvető műfajává válnia, de kategóriájában, a könnyed, ám pozitív üzenetű alkotások között indokolt ilyen „erődemonstrációt” vászonra vinni.

Klasszikus történetek alapmotívumai keverednek megszokott elemekkel a *Transformers*-sorozat kasszasikerévé vált harmadik részében

Laczkó Vass Róbert

Torkig magány

fejünk fölé fellegek nem feketülnek
végletekből újra végtelenbe látszom
visszanéz az ablak nincs lefüggönyözve
titkom át a tükrén éjszakába foszlik

otthonunk miattad mindenütt üresség
lépdelek de loppal szomjamból olthatatlan
fekszem ámde nem hoz álmat a sötétség
illan is nyugalommal hogy hozzád lopózzon

így szakad szemembe messziről a hajnal
puszta pirkadat nagy sziszifuszi gyótrés
nélküled ezer közt egymagam bolyongok
szokhatom hogy itt és mindenütt hiába

csend van idebenn és csend van körülöttem
színtelen szerelmünk szürke szomorúság
szótlatlanul a szó mert nem hallgatja senki
s nem jövend ki mennyet földdel összekötne

talpig gyönyörűségből torkig magányba
nem szüremlik illat nem hatol köszöntés
visszaszáll a csend a lélek-boltozatról
szívem is csak olykor dobban és titokban

s így hasad belém a hajnal valahányszor
minden pirkadat nagy sziszifuszi gyótrés
ezer között én az egy magam bolyongok
vállalom de lassan bennem is hiába

2007. június 7.

Búcsú

beletanultam
a szomorúságba lásd
így vagyok magam

ha nem ilyennek
ismertél hát bűnied
váltsd meg általam

nehezen foglak
nélkülözni mert nem is
szokhattam hozzád

féltelek most ha
megölelnél a magad
vesztét okoznád

Gazdaságélénkítő intézkedések

Czédly József

I. Zöldségtermesztők védelme

Ismeretes, milyen termelői válságot idézett elő az először Németországban felbukkant és eddig több mint 50 halálos áldozatot

elődíző gyomormérgezési járvány, mivel az első feltevések szerint előidézője Spanyolországból behozott uborka volt. Utólag még többféle zöldségterméket keverték gyanúba ami elriasztotta a piacoktól az európai zöldségvásárlók millióit. Az Európai Unió egyik alapelve, az áruk szabad forgalma a tagországok között, ezáltal azonnali negatív hatással

volt valamennyi tagország zöldségtermelőjére, annál is inkább mivel a járvány kitörése egybeesett a tavaszi és kora nyári zöldségtermés értékesítési csúcsidejével. Az idei zöldségtermés jelentős hányada, több százezer tonna, eladatlan maradt, meg kellett semmisíteni. Az európai zöldségtermelők veszélyeztetve kerültek, az Európai Bizottság nem nézhetett tétlenül a kialakult válságot, és ezúttal a tőle szokatlan operativitással (ez köszönhető a soros elnökséget gyakoroló, az ügyben hangsúlyosan érdekelt Magyarországnak is) a zöldségtermelőkön ért kár részleges megtérítésére hozott határozatot. A kártérítés lehetőségeit és módozatait a Bizottság 2011. június 17-i, 585 sz. Szabályzata írja elő.

A szabályzat az uborka, paradicsom, húsos paprika, étkezési tök és a saláta termesztésében ért és a piaci kereslet hiánya miatt keletkezett károkat kívánja részlegesen megtéríteni, és erre a célra összesen 210 millió eurót hívott le az Európai Mező-

gazdaság Garanciaalapjából. Az unió részéről adott támogatás a 2011 május 26. és 2011. június 30. közötti időszakban, a piacról visszavont, le nem szedett vagy érés előtt leszedett termékmennyiségekre vonatkozik.

Mivel az európai zöldségértékesítés válsága Romániára is kiterjedt, kárt okozva elsősorban a zöldséget exportálóknak, de a járványtól való félelem a belső piaci zöldségvásárlókat is a fogyasztás korlátozására készítette, így nagy mennyiségű termék maradt eladatlanul, illetve maradt leszedetlenül.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszter rendeletben szabályozta, hogyan kell alkalmazni Romániában a fent említett EU szabályozás adta kártérítési lehetőségeket. (Ordin MADR 162/2011, megjelent a Hivatalos Közlöny június 30-i, 457. számában).

Az érdekelteknek elsősorban azt kell megjegyezniük, hogy a zöldségtermesztésben ért kárért járó támogatás igénylését július 11-ig lehet benyújtani a Mezőgazdasági Kifizetések és Közbenjárások Ügynökségéhez (APIA). Ezt a határidőt nem lehet átlépni, mert Romániának július 18-ig kell eljuttatnia az Európai Bizottsághoz kárigényét.

II. A kis- és közepes vállalkozásokat támogató Mihail Kogălniceanu-program

Hosszas előkészítés és egyeztetés után, amelyben az RMDSZ-szakembereknek jelentős szerepe volt, a Hivatalos Közlöny június 30-i, 460-ik számában megjelent és azonnal hatályba is lépett a kormány törvényerejű sürgősségi kormányrendelete (OUG 60/2011) a kis és közepes vállalkozásokat támo-

A támogatások értéke, figyelembe véve a 2008-2010 között Romániában elért hektáronkénti átlagterméseket			
Termék	Piacról visszavont termék maximális értéke (euró/100 kg.)	Piacról visszavont termékért járó támogatás (euró/ha)	Leszedetlenül maradt, vagy beérés előtt leszedett termék támogatása (euró/ha)
Paradicsom	33,20	12.304,97	11.074,42
Saláta	38,90	6.677,18	6.009,46
Uborka	24,00	9.443,76	8.499,38
Húsos zöldpaprika	44,40	8.669,10	7.802,19
Étkezésre szánt tök	29,60	6.083,09	5.474,78

Amennyiben a piacról visszavont termést ingyenesen kiosztották, a támogatás értéke megkétszereződik.
A támogatást kérhetik egyaránt a hivatalosan elismert szervezetekbe tömörült, valamint az egyéniileg gazdálkodó termelők is.

gatni kívánó Mihail Kogălniceanu-program. Amint a jogszabály indoklásából megtudjuk, a program elfogadását a gazdasági válság negatív hatásai, a kis- és közepes vállalkozásoknak korlátozott hitellehetősége és alacsony szintű tőkeellátottsága tette szükségessé. Célja a gazdasági tevékenység, a munkahelyek és a versenyképesség megtartása és fejlesztése, a rövid távú fizetőképesség biztosítása, az állammal szembeni tartozások összegének csökkentése.

A program megvalósításá-

nak érdekében az állam magára vállalja a vállalatok által felvett hitelek kamatjának egy részét, adott esetben garantálja a felvett hiteleket. A 2011–2013-ra kiterjedő program keretében venként leg több 125.000 lej értékű kamattámogatással bíró és garantált hitelt vehetnek fel fizetőképességük biztosítása érdekében a kis- és közepes vállalkozások, melyeknek lebonyolítását, a megjelölt időszakon belül, meg is lehet hosszabbítani.

Részesülhetnek a program által biztosított kedvezm-

nyekben mindazok a gazdasági egységek, melyek az érvényben levő szabályozások alapján kis- vagy közepes vállalkozásnak tekinthetők. Az előírt fontosabb feltételek: nem részesültek az utolsó három pénzügyi évben több mint 200.000 euró értékű minimális támogatásban (szállítási vállalatok esetében a határérték 100.000 euró), nincs hátralékos hitelük, nincs ellenük eljárás indítva fizetési képtelenség miatt, a felveendő hitel értékének 40%-ára rendelkeznek oldallagos (colateral) garanciával.

A felvett hitelt fel lehet használni: anyagellátás, termelés és értékesítés költségeinek fedezésére; szolgáltatások vagy munkálatok elvégzésére fordított kiadásokra; készletek létrehozására, feloldozására, értékesítésére; folyó ügyek/tevékenységek költségeire; fizetések és az ehhez kapcsolódó kiadások fedezésére; az általános költségvetéssel szembeni adók, járulékok, illetékek, hozzájárulások kifizetésére; más működési költségekre.

A törvény alapján felvett hitelek kamatjának leg több 70%-át vállalja át az állam, de ez nem lehet több, mint a hitel értékének 6,5%-a. A vállalt garancia nem lehet nagyobb, mint a felvett hitel 80%-a, illetve 100.000 lej. A hitel visszafizetésének határideje, a felvételtől számított egy év. A hitel kamatjának az állam által átvállalt részét egy erre kijelölt ügynökség (Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii A.I.P.P.I.M.M.) a vállalkozással megkötött egyezség (convenție) alapján fizeti ki a törvény alkalmazására szolgáló módszertani utasításokban foglaltak szerint, melyeket július 10-ig fognak közzé tenni.

Ha az örökösödési képviselő nem érvényesül

Deák Levente

Bevezetőként vázolok egy konkrét, megoldásra váró jogesetet, amely egy köztemetői sírhely feletti használati (koncessziós) jog öröklésével kapcsolatos. Az elhunytak a sírhely felére volt használati joga, amelyet három nagykorú gyermeke örökölt. Már volt szó róla, de a jobb megértés kedvéért meg kell ismételnem: az 1998. évi, az állami (közpon-ti) és az önkormányzati tulajdon szabályozó 213. törvény szerint a köztemetői köztulajdonban vannak, ami azt jelenti, hogy az ilyen vagy csak bérbe, használatba vagy jogi személynek kezelésbe adható, másképpen mondva, e fölött magántulajdon-jog nem szerzhető meg. A sírhely, ha azt valaki „megváltotta”, a címzett használatába került, meghatározott ideig (ezt az időt a

helyi köztemetői szabályzat rögzíti, amiért településenként változhat a használatba adás ideje), de a meghosszabbítás nélkül maradt sír feletti használati jog visszazár az önkormányzatra, amely magát a terület feletti köztulajdonát soha nem veszítette el. Ennek ellenére a használati jog, mint dologi jog az elhunyt hagyatékába tartozó érték, vagyis, amiért erre is hagyatéki eljárást kell lefolytatni, s ennek lezárásaként az örökösök megszerzik a sírhely feletti használatot.

Joggal tevődhet fel a kérdés, hogy miért éppen ennek a jogesetnek kapcsán kívánok az örökösödési képviselőletről (representarea succesorală) szólni. Megválaszoló: azért, mert egyik gyermek sem kívánja elfogadni ezt a „csekély”, csak a sírhelyet magába foglaló örökséget, amelynek sorsa tehát

egyelőre bizonytalan. A hatályos Polgári Törvénykönyv 664. szakasza szerint a képviselő egy jogi fikció, amelynek az az értelme vagy eredménye, hogy az örökségre jogosult személy (a képviselt, reprezentat) helyett másvalaki, az előbbi képviselő (reprezentant) személy jelenthet be igényt az örökségre. Ez két esetben történhet, egyenes ágon, amikor az örökhagyó előbb elhalt gyermeke helyett annak gyermeke, vagyis az örökhagyó unokája örököl, előbb elhalt szülője helyébe lépve, mindez tehát egyenes ágon lefelé a rokonsági foktól függetlenül (unoka helyett dédunoka, és így tovább). Oldalágon, a testvérek után a szabály ugyanez, azzal a különbséggel, hogy a képviselő csak IV. fokig érvényesül, azaz az elhunyt és a testvér leszármazottja legtöbb IV. fokú rokon lehet.

A jogesetben mindhárom gyermek lemondó, azaz egyikük sem kívánja megtartani a sírhely feletti használati jogot. Mi történik az örökséggel ebben a helyzetben? A Ptk. 698. szakasza tételesen kimondja, hogy a lemondó örökös más nem képviselheti (eredele renunțator nu poate fi reprezentat niciodată). Amikor a lemondó örökös egyedül van – folytatódik a törvényszöveg –, vagy amikor valamennyi örökös lemond, gyermekeik saját jogon tarthatnak igényt a hagyatékra, egyforma arányban. A gyermek is, az unoka is, a dédunoka is, és így tovább az első örökös osztályba tartozó személy, függetlenül az örökhagyó és közöttük létező rokonsági fokról. A szabály további értelmezése: addig, amíg az első örökös osztály „ki nem ürül”, vagyis élnek unokák, dédunokák stb., nem lehet

érvényesíteni azt a másik, a Ptk. 697. szakaszában olvasható szabályt, hogy mindenik örökös lemondása után a hagyatéka a következő örökös (a második, a harmadik, a negyedik) osztályba soroltakhoz kerül. Ennek jogesetünkben azért van jelentősége, mert a három örökösnek, tehát az örökhagyó három gyermekének kis- és nagykorú gyermekei vannak, akik szüleik lemondása után saját jogon tarthatnak igényt az örökségre, pontosabban, őket kell bevonnani a hagyatéki eljárásba, és megkérdezni őket, hogy elfogadják-e a hagyatékot vagy sem. A helyzetet tovább bonyolítja az, hogy vannak köztük kiskorúak, akiknek örökségről történő lemondását a törvény előzetes gyámhatósági engedélyhez köti. Ezt pedig a gyámhatóságok nem, vagy csak nagyon nehezen, nyomós okok fennforgása és így

zolása esetében adják meg. Feltételezve azt, hogy a leszármazók közül valamenynyien lemondanak az örökségről, az eljáró közjegyzőnek, a családtagok segítségével meg kell keresnie azokat a távolabbi rokonokat, egyben törvényi örökösöket, akiknek ez az örökség leosztható lesz. Ezek lehetnek az örökhagyó szülei, testvérei, utóbbiak gyermekei IV. fokig (II. „vegyes” osztály, azaz az előnyben részesített felmenők és oldalágiak osztálya), a további felmenők, majd a további oldalágiak, figyelve arra a másik szabályra, amely szerint a hagyatékot mindig a közelebbi rokonnak kell juttatni (regula proximității gradului de rudenie). Esetünkben valamennyi egyenes ági leszármazó lemondása nyomán a hagyatéka az egyetlen testvérhez juthat, mindez a törvényi öröklés rendje szerint.

Az orvos válaszol

Gyakran képtelen vagyok egy helyben ülni, mert szinte éjszaka még erősebb. A mozgás, járás enyhíti a tüneteket. A lábaimban levő idegek betegsége ez?

Nyugtalan láb szindróma, így hívják ezt az életet is megkeserítő betegséget. A leírt tünetek mellett a lábak nehézzé vagy épp ellenkezőleg, súlytalanná válnak. Amint a lábak nyugalmi állapotba kerülnek mozgás után, a kellemetlen érzés rövidesen megint visszatér. A panaszok különösen éjszaka erősödnek fel, de előrehaladott stádiumban már a délutáni alvás, illetve tv-nézés közben is jelentkeznek.

A pácienseknek állandóan mozogniuk kell, így nem képesek pl. irodai munkát sem vállalni, éjszaka nem tudnak egy huzamban több órát aludni, a krónikus alváshiány aztán idővel kikezdi az idegeket, romlik a hangulat is, és tovább súlyosbodnak a tünetek. A betegség többnyire a középkorúaknál, és főleg nőknél jelentkezik. Idővel a panaszmentes szakaszok egyre jobban lerövidülnek, a tünetei pedig egyre jobban erősödnek. Ha végül a beteg orvoshoz fordul, a szakember ilyenkor mindig alapos kivizsgálást ír elő, és kideríti, hogy nem vénás panaszokról, éjszakai lábikragörcsről, vagy a lábak súlyos, idegi eredetű érzékszavaráról van szó.

Az orvostudomány egyelőre nem ismeri ezen szindróma okát, háromból két páciensnél a betegség örökletes. Jelentkezhet ugyanakkor terhesség idején, idegnyugtatók szedése után, veseműködési vagy bizonyos hormonális zavarok következtében is. A panaszokat enyhítendő, időnként tartson magnéziumkúrát, fogyasszon sok B-vitamint, folsavat és vasat. Este vegyen lazító illóolajos fürdőt, sportoljon.

Dr. Győri György,
belgyógyász
szakorvos

Mi az a napallergia?

Habár igen komoly következményekkel járhatnak, még ma sem tudjuk pontosan, milyen mechanizmusokon keresztül jelentkeznek a napallergiás reakciók. Annyi bizonyos, hogy ezeket az UV-sugárzás okozza, de a közvetlen allergén, illetve a kialakulás pontos folyamata ismeretlen.

Napallergián az emberi bőr kórosan megnövekedett fényérzékenységét értjük, vagyis nem tartoznak ide azok az allergiás reakciók, amelyeket nem a napfény okoz, hanem bizonyos napvédő krémek, kozmetikumok. A napallergia tünetei változatosak: hólyagok, leginkább pattanásra emlékeztető, vörösés kiütések, ödémák, pirosság jelenik meg a bőrön, ezek gyakran viszketnek, égetnek. Extrém esetben a kiütések akár az egész testre kiterjedhetnek, de a tünetek néha nem merülnek ki a csúnya és kellemetlen bőrelváltozásokban: szívritmuskárosító, szívtájéki nyomás vagy a vérnyomás lezuhanása szintén jelentkezhet. Egyéni adottságoktól függ, kinél milyen formában és mikor jelennek meg a fenti tünetek. Leggyakoribb a jelenség tavasszal, az első nagy meleg és erős napsütések alkalmával, de később, a nyári intenzívebb napozás következtében ezek fokozódhatnak, még akkor is, ha korábban, a napsugárzás megszokásával párhuzamosan enyhülni, visszahúzódni látszottak.

Hogyan védekezhetünk?

A napallergiás tünetek elleni legbiztosabb védekezés a napfény kerülése, különös érzékenység esetén pedig az, hogy a szobában maradjunk. Ennek oka, hogy a bőrt – a közhiedelemmel ellentétben – az árnyékban is éri ultraibolya sugárzás, vagyis a tünetek akkor is jelentkezhetnek, ha nem fekszünk ki napozni a vízpart-

ra vagy a kertbe. Az autók üvege szintén nem jelent védelmet az UV-A sugárzással szemben. Amennyiben napallergiás problémáink vannak, és mégis muszáj a szabadba mennünk, jó alaposan kenjük be a bőrünket olyan napvédővel, ami biztosan védelmet nyújt az UV-A sugarak ellen, és igyekezzünk elfedni a szabad bőrfelületeket. Ez a nyári melegben nyilvánvalóan nem túl kellemes, de a kiütésekkel járó viszketés és az égő érzés sem az, az esztétikai szempontokról már nem is beszélve. A fényvédő krémet legalább fél órával azelőtt vigyük fel a bőrünkre, hogy a napra mennénk, mert egyébként ezek a ké-

szítmények nem tudják megfelelően kifejteni a hatásukat. A viszkető érzés bizonyos orvosi rendelvényre kapható krémekkel enyhíthető, de ma már gyakran alkalmaznak a nyári szezon előtti megelőző szoláriumos kezeléseket is, amelyekkel a bőrt hozzá lehet szoktatni ahhoz, ami vár rá a következő hónapokban.

Sokan elfelejtik, hogy egy ködös, felhős napon is lehet égni. Az ultraibolya sugárzás körülbelül 90 százaléka átjut a felhőkön. Az ultraibolya sugárzás visszatükröződik a hóról, a jégről, a homokról, a vízről, így ezek is ugyanolyan súlyosan le tudják égetni a bőrt, mint a napfény.

Súlyosabb esetek

A betegségnek egyébként létezik olyan változata is, amely nemcsak a nap által ért bőrfelületeket érinti. Ebben az esetben az egész testen allergiás reakciók jelentkeznek akár akkor is, ha a rendszeren felöltözött betegnek csupán az arcát vagy a kezét éri a nap. E rendellenesség pontos háttere szintén felderítetlen, de szerencsére nagyon ritka is.

tén felderítetlen, de szerencsére nagyon ritka is.

Az orvosi értelemben vett napallergia szerencsére igen ritka betegség. Onnan lehet felismerni, hogy ha napra megy valaki, akkor nem a nap által érintett, hanem a ruha által fedett bőrfelületre is hatással van a napfény. Azonnal allergiás reakciót vált ki a test egész bőrfelületén még akkor is, ha csak a kisujjat dugtuk ki a napra.

Vannak betegek, akiknél a szűrt napfény – lombkorona által, ruházat által – is problémát okoz, de néhányuknak még a tévzés is megárt, ha a tévé a nem megfelelő fénysugarakat bocsátja ki. A szolárium szinte biztosan nem jelent megoldást az allergiamentes barnaság elérésére.

Mi okozhatja?

Hogy maga az allergia honnan eredeztethető, azt eddig még nem tudni. Léteznek olyan anyagok, melyek szinte teljes bizonyossággal allergiás reakciókat váltanak ki, ha napfényre kerülnek. Vannak olyan

gyógyszerek, melyekkel kerülni kell a napot, de nőknél igen gyakori a beparfümözött bőrfelület kipirosodása, vagy akár egyes fűszerek is felnagyíthatják a naphatást.

A betegség kialakulásának hátterében örökletes tényezők – mint a bőrszín, a bőr pigmentációja, a szep-lők és anyajegyek száma – is állhatnak. A legtöbb kozmetikum, parfüm, dezodor olyan fényérzékenyítő anyagot tartalmaz, amely foltos pigmentképződéshez vezet. Bizonyos gyógyszerek (fogamzásgátlók, hormonok, antibiotikumok) és a napsugárzás együttes hatása fokozhatja a bőr fényérzékenységét.

A hajlamosító tényezőknél túl a pontos kiváltó ok még nem ismert, de az UV-B sugárzás mellett az UV-A sugárzásnak is nagy szerepe lehet.

Sajnos visszamaradhat bizonyos fokú foltos bőrelváltozás. A tünetek sokszor összetéveszthetők a leégéssel, amelytől csak abban különbözik, hogy ezt a folyamatot nem követi hámlás, illetve többször kiújul és évekig visszatérhet.

Programajánló

Kiállítás Sepsiszentgyörgyön

A Tein Teaházban július 8-án 18 órától Nagy Krisztina *Cimkék helyett...* című festettüveg-kiállítása nyílik meg. Közreműködik a Selfish Murphy zenekar három tagja akusztikus számokkal.

Kiállítás Kézdivásárhelyen

A népművészeti üzlet felletti Asimcov-gyűlésteremben, július 9-én, szombaton

Illyefalvi ifjúsági napok

Az Illyefalvi Ifjúsági Szervezet első alkalommal szervez ifjúsági napokat a hét végén. A program: ma 13 órakor az Illisz Ifjúsági és Önkéntes Iroda megnyitója, 14 órától tisztújító közgyűlés. Szombaton 8 órától zászlós felvonulás az Ifi Háztól a sportpályáig, 9 órától sportvetélkedők: kosárlabda, foci, asztalitenisz – a sportvetélkedők után az erdőben felállított sátorhoz vonulnak, a többi rendezvény ott zajlik: 12 órától *Készíts képet egy híres emberrel!* (csapatfeladat), 15 órától metabaj-

nokság, 16 órától harácsolás, 20 órától karaokeverseny, 22 órától Turbo Freezout pókerbajnokság, 23 órától buli. Vasárnap 9 órától *Ki mit nem tud?* (vetélkedő), 10 órától iszapbirkózás lányoknak, 11 órától láncteniszbajnokság (borvíz), 14 órától eredményhirdetés.

Zene Háromszéken

Érdi Tamás zongoraművész Háromszék három kastélyában ad játékonysági Liszt-koncertet: ma 19 órakor az árkosi Szentkereszt-kastélyban, szombaton 19 órakor a zabolai Mikes-kastélyban, vasárnap 19 órakor

a vargyasi Daniel-kastélyban. A koncertekre a következő helyeken lehet jegyet vásárolni: a péntekire a sepsiszentgyörgyi kulturális szervezőirodában, a szombatira a kovásznai RMDSZ-irodában, a kézdivásárhelyi Vigadóban és Zabola polgármesteri hivatalában, a vasárnapra a vargyasi református parókian, Vargyas polgármesteri hivatalában, a baróti múzeumban és a Laura Házban.

Előadás Csíkszeredában

Előadást tart Tózsérné Pásztor Irma (Magyarország – a visegrádi kórház

minőségi osztályának igazgatója, a kórház egészségügyi szaktanácsadója, tanár) július 11-én, hétfőn 17 órától egy olyan betegség-megelőző, egészségjavító programról, amely egyedülálló a világon. Szó lesz olyan betegségekről, amelyek kialakulásáról, legyőzéséről és megelőzéséről, mint az asztma, allergia, cukorbetegség, rák, érszűkület stb. Az előadás végén a különböző betegségekkel kapcsolatos kérdésekre is válaszol az előadó, továbbá kérésre ingyenes szaktanácsadást is nyújt. Helyszín: Szakszervezetek Művelődési Háza, Márványterem.

A fekete kontinens gasztronómiája

Szinte semmilyen afrikai jellegzetes ételt nem ismerünk, inkább az jut eszünkbe Afrikáról, hogy ott az emberek éheznek. Léteznek azonban hagyományos ételek, amelyekre általában az jellemző, hogy olcsó és laktató, de ugyanakkor nagyon ízletesek. Lássunk néhány receptet.

Algíri búzaleves

Hozzávalók: 2 ek. olívaolaj, 1 hagyma, 4 gerezd fokhagyma, 1 tk. fűszerpaprika, csipetnyi cayenne-i bors, 125 ml paradicsompüré, 11 zöldségalaplé, 50 g bulgur (áztatott, tört búza), 1 ek. felaprított petrezselyem, 1 ek. felaprított menta, 50 g konzerv csicseriborsó, 1-2 ek. citromlé, 1 ek. felaprított korianderlevél, só és bors.

Elkészítés: A finomra vágott hagymát üvegesre pároljuk az olívaolajon, majd hozzákeverjük a zúzott fokhagymát, a paprikát és a cayenne-i borsot. Így pároljuk 2 percig. Beledolgozzuk a paradicsompürét, felengedjük a zöldséglevessel, beleszórjuk a búzát és fél órán át lefedve pároljuk. Petrezselyemmel, korianderrel, mentával fűszerezzük, ha kihűl botmixerrel összekeverjük. Újra hevítjük és a csicseriborsót is hozzáadjuk. Sóval és borsal fűszerezzük, a citrom levét is hozzáadjuk.

Articsókás

marokkói bárány

Hozzávalók: 1,5 kg kicsontozott báránylapocka, 3 hagyma, 2 ek. olívaolaj, kömény, só és bors, 4 burgonya, 4 paradicsom, 200 d fejtett bab, 4 articsókatalp, 2 dl víz, 1 kk. koriander, fél csokor koriander.

Elkészítés: A húst vágjuk darabokra és izlés szerint fű-

szerezjük köménnyel, sóval, valamint borsal. Futtassuk meg az olívaolajon az összevágott hagymát, majd adjuk hozzá a húst és süssük meg negyed óra alatt. Halmozzuk egy sütőedénybe a felkarikázott krumplit és paradicsomot, a húst, a babot, valamint a kettészelt articsókát. Locsoljuk rá a vizet és hintjük meg a koriandermaggal. Előmelegített sütőben 1,5 óra alatt megsütjük. A végén hintjük meg a felaprított korianderrel.

Blaff

(mauritániai halétel)

Hozzávalók: pár darab tonhal, sziklahal, rombuszhal, 5 gerezd fokhagyma, 3 hagyma, 1 csokor vegyes fűszernövény, 2 póréhagyma, 3 szegfűszeg, só, bors, 20 koriander, 2 paprika, 1 édesköménygumó, 3 dl fehérbor, 7,5 dl víz, 1 citrom, fél csokor koriander.

Elkészítés: A halakat tisztítsuk meg és daraboljuk fel. A vízbe tegyük bele a zúzott fokhagymát, az összevágott hagymákat, a fűszernövényt és a paprikát. Öntsük hozzá a bort és fűszerezzük sóval, borsal, a koriandermaggal és a szegfűszeggel. Pároljuk fél órán át, majd adjuk hozzá a halakat és fél óra alatt el is készül a blaff.

Datolyakenyér

Hozzávalók: 25 dkg da-

rált datolya, 12 dkg darált mandula, 10 dkg cukor, 1 csomag vanillincukor, 4 tojás, 5 dkg vaj, 5 dkg burgonyaliszt.

Elkészítés: A tojássárgáját verjük habosra, majd adjuk hozzá a vaját, a cukrot és a vanillincukrot. Adjuk hozzá még a darált datolyát és mandulát, a burgonyalisztet. Keverjük alaposan össze, végül dolgozzuk el vele a keményre felvert tojásfehérjét is. A masszát öntsük egy kivajazott tepsibe, majd tegyük előmelegített sütőbe. Pár percig magas fokozaton, majd fél órán át mérsékelt fokozaton süssük. 45 perc alatt elkészíthető.

Baghrir

– marokkói palacsinta

Hozzávalók: 3 dl bögre búzaliszt, 3 dl bögre búzadara, 2 ek cukor, 1 kk só, 1 tojás, 1 cs sütőpor, 1 cs élesztő, 12 bögre langyos víz.

Elkészítés: A száraz összetevőket összekeverjük, majd folyamatos keverés mellett hozzájuk adjuk a langyos vizet is. Az így kapott masszát robotgéppel addig keverjük, míg csomómentes nem lesz. Letakarjuk és fél órára meleg helyre félretesszük. Az ez után következők szinte teljesen megegyeznek a hagyományos palacsintasütéssel: egy serpenyőt és benne pár csepp olajat nagy lángon felforrósítunk. A félretett tésztaunkat elővesszük, és újra átkavarjuk, majd egy merőkanálnyit kimerünk belőle és a forró serpenyőbe öntjük. Egy gyors mozdulattal körbebillentjük a serpenyőt, hogy a tészta egyenletesen oszoljon el, majd kb. 3 percig sütjük. Ezt a vastag, lyukacsos, kerek tésztát a marokkóiak vajmas-zsírappal leöntve, különböző olajos magvakkal megszórva fogyasztják.

Csisa

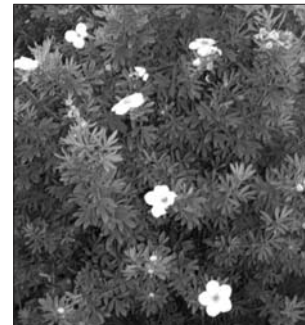
Hozzávalók: 20 dkg kockákra vágott csirkemell, 10 dkg búzadara, 3 evőkanál olívaolaj, 1 fej vöröshagyma, 5 dkg lencse, 1 gerezd fokhagyma, 1 kiskanál paradicsompüré, 1 mokkáskanál pirospaprika, 1 kiskanál mentalevél, 1 csokor petrezselyem, őrölt bors, só.

Elkészítés: Fogjunk egy edényt, és tegyük bele minden hozzávalót a búzadara, a menta, és a petrezselyem kivételével. Alacsony fokozaton, kevergetés mellett pirítsuk meg az edény tartalmát. Adjunk hozzá annyi vizet, amennyi teljesen ellepi a fazék tartalmát (lehet kicsit többet is). Főzzük az egészet, míg a hús puha nem lesz, majd hozzáadhatjuk az apróra vágott petrezselymet és mentát, valamint a búzadarát. Főzzük még 5 percig, majd vegyük le a tűzről.

Kert-ész

Díszcserjék metszése

Virágzó bokraink gondozásának legfontosabb része a metszés. Ha nem metsszük a díszcserjéket, előregednek, felkopaszodnak, és kevesebb virágot hoznak. A virágzó bokrok metszésének elsődleges célja, hogy minél több és egészségesebb virágokkal díszítsenek. A metszésnél fontos az időpont megválasztása. Tavasszal virágzik az aranyfa, téli jázmin, törpe-mandula, jezsámen, lilak, rózsalonc vagy a babaróza. Ezeket közvetlenül az elvirágzás után, lehetőleg lombfakadás előtt kell metszeni. Fontos ezeknél a cserjéknél a 3-4 évenkénti ifjító metszés. Ilyenkor többit kell eltávolítani a 4 évesnél idősebb részeket, hogy ezzel új hajtások fejlesztésére készítsük a növényt. Az ifjító metszést kora tavasszal végezzük, virágzás előtt. A nyáron virágzó díszcserjék közé tartozik a nyári orgona, kínai kékszakkál, fehér som, mályvacserjék, cserjés pimpó, nyári gyöngyveszűz, hóbagyó, barátcserje, kúszó loncok vagy a trombitafolyondár. Ezeket a cserjéket tél végén a hajtásnövekedés kezdete előtt metsszük. Minél jobban megmetsszük őket, annál több, erősebb és nagyobb virágot hoznak. Ha japán juhar, magnóliák, borszlán vagy cerszömörce pompázik az udvaron,

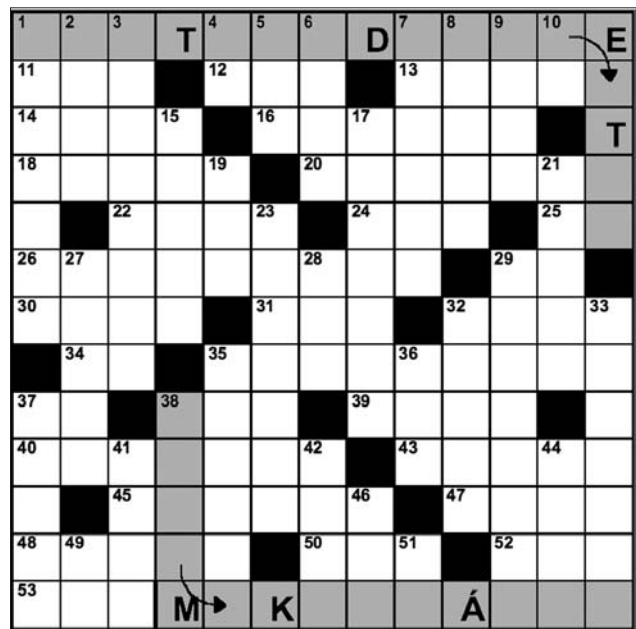
ezek nem igénylik a metszést. Csak ha megsérülnek, akkor avatkozunk be, mert nehezen regenerálódnak.

Sármási-Bocskai János
kertész-mérnök

Kocsmában történt

Egy törzsvendég bemegy a kocsmába egy kutyával az ölében. Így szól hozzá a kocsmáros:

– Hát te, hol szedted fel ezt a disznót?

– Ez nem disznó, hanem kutya! — feleli a férfi.

Mire a kocsmáros:

– (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 11. Olivér becézve. 12. Nem szelíd. 13. Gólyával rokon madár. 14. Vizet önt. 16. Mitikus szörny, rémkép. 18. ... akbar; arab szállóige. 20. ... Trent d'Arby; amerikai énekes, zeneszerző. 22. Mihók mesetársa. 24. Az egyik előd. 25. Ante meridiem (röv.). 26. Mennyiség megállapítása. 29. Vállalkozási Feltételek (röv.). 30. Teréz becézve. 31. Fejér megyei település. 32. Kölykezik. 34. Két borda! 35. Kisebb fejsze. 37. Hagymaszelet! 38. Felém szállít. 39. Az aljától. 40. Csalárdul rávesz, rábeszél. 43. Többnyire ismert személyhez kapcsolódó, mulatságos, kerek történet, amely élszóban terjed. 45. Különlegesség. 47. Kutya igéje. 48. Szellem. 50. A lom társa! 52. Régi úrmérték, körülbelül 50 liter. 53. Három, Moszkvában.

Függőleges: 1. Múсорos rendezvény. 2. A sor elején. 3. Ezermillió. 4. Derékszíj. 5. Házikó az erdőben. 6. Domján ...; néhai színész. 7. Kijutás. 8. Kel. 9. Hasad a tó jége. 10. Imádság része! 15. Nem valódi arany, hamis. 17. Kitérítés. 19. Helyhatározó. 21. Foszlány. 23. Fekete italt kortyolgat. 27. Havasi kérődző. 28. Magas testhőmérséklet. 29. Dísz mutogat. 32. Üreg élő növényben. 33. Ajtót bezár. 35. Hascsikarás. 36. Dupláza: halandzsza. 37. Főtt a szalonna. 38. A poén második része. 41. Pásztorkutya. 42. A bantuk egyik törzse. 44. Hagymaváros. 46. Ki ... tud?; vetélkedő. 49. Májusi eső aranyat 51. Mellény szélei!

5	7		3		6	
			5	1		9
2		1	5			7
		8			9	2
		3	8			
				2		
	8		3	7	6	
6	3			8	7	2

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

9	3	7	2	8	1	5	6	4
8	4	5	6	9	7	2	3	1
1	2	6	3	5	4	9	8	7
5	7	2	1	4	6	3	9	8
4	6	8	9	2	3	1	7	5
3	1	9	8	7	5	4	2	6
7	9	3	4	1	8	6	5	2
2	5	4	7	6	9	8	1	3
6	8	1	5	3	2	7	4	9

Népmesék óvodásoknak

A róka meg a farkas a lakodalomban

Egyszer lakodalom volt a faluban. A róka megérezte a szagot, s gondolta, jó volna belopózni oda. Rábészélte a farkast, hogy menjenek el ők is a lakodalomba.

– Menjünk – azt mondja a farkas –, de attól félek, hogy megbánjuk.

– Ne félj semmit, csak gyere velem.

Bementek az udvarba. A vendégek mind bent ültek a szobában. Azt mondja a róka:

– Te csak húzódj meg itt, farkas koma, s szimatold ki, hogy hova menjünk.

A róka bement a tornácra. Gondolja magában:

„Előbb bemegyek a kamrába!”

Megnyitja a kamraajtót, hát látja, hogy nincs ott senki, s ott a sok bor meg a sok pálinka, a sok sütemény. Volt ott sok kürtőskalács, pánkó (fánk), minden. Gondolja a róka:

„Ide jó lesz behúzódni!”

Hívja a farkas komáját is. Akkor veszi észre a róka, hogy van egy jó fazék töltött káposzta is. Gondolja magában:

„Ezt lesz jó megkóstolni legelőbb!”

Nekiestek a káposztának, s eszik. Aztán ették a kalácsot, a kürtőst, a pánkót. Azt mondja a farkas:

– Hallod-e, róka koma, jó lenne valamit inni is.

Csapra ütöttek egy nagy hordót, s nekifogtak az ivásnak. Hát mikor már sokat ittak, berúgtak, nekikezdtek dudorászni. Egyik jobban ordított, mint a másik. De a rókának mégis volt annyi esze, ha be is volt rúgva, hogy a küszöb alatt vájjon egy lyukat, hogy ott ki tudjon bújni, ha veszedelembre jut.

Benn a vendégek a levest megették. Megy a szakácsné, hogy tálalja a káposztát. Szinte meghalt ijedében, mikor benyit a kamrába. Szalad be a vendégekhez, hogy milyen nagy baj van. Azok nem akartak neki hinni, de mégis egypáran kimentek. Mire kimentek, a róka már kibújt a lyukon, s elfutott, de a farkast úgy elverték, hogy csak úgy zörgött a csontja. Alig tudott kivánszorogni a kamrából.

A róka szaladt, szaladt, éppen a falúvgre, lefeküdt egy csomó pozdorjára, s elaludt. Egyszer arra ébred, hogy nagyon lökdösi valami. Felnitja a szemét nagy álmosan, nézi, hogy ki az. Hát a komája volt. De alig tudott menni, úgy helybenhagyták.

Könyörög a farkas a rókának, hogy vegye fel a hátára.

– Hogy vegyelek fel, mikor az én csontom, ládd, kívül lóg a bőrömön – azzal rámutatott a pozdorjára –, vegyétek inkább te fel, s vigyétek.

A bolond farkasnak csak ennyi esze volt, hogy felvette. Elindult, s vitte a hátán. A róka csak vigyorgott magá-

ban. Elkezdte mondogatni:

– Vert viszen veretlent, vert viszen veretlent.

Azt mondja a farkas:

– Mit pusmogsz, te róka koma?

– Jaj, kedves komám, azt mondom, hogy veretlen viszen vertet, veretlen viszen vertet.

– Na, jól van, azt hittem, hogy egyebet beszél.

A róka megint csak elkezdte:

– Vert viszen veretlent, vert viszen veretlent.

A farkas most már megér-

tette, hogy mit mond a róka, de már akkor jó messzire elvitte. Megharagudott, ledobta a hátáról. A róka meg nekiiramodott s hazaszaladt. Ha a róka el nem szaladt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

A róka meg a daru vendégsége

Találkozik a róka a daruval, s kérdi:

– Hol jártál, daru koma?

– A tónál voltam, hogy élelmet keressek, halat fogjak

magamnak. Hát te, róka koma, merre jártál?

– Én is voltam vadászni, a faluban tyúkászni. De tudod, hogy az ételről mi jutott az eszembe? Rendezzünk egy jó vendégséget.

– Jól van, róka koma, kinél rendezzük?

– Előbb nálam, azután pedig nálad. Holnap délben gyere hozzám ebédre.

– Megyek, de nekem hosszú nyakú edényben add az ételt, mert én a csőrömmel tányérből nem tudok enni.

Szerzett a róka másnapra

egy kövér tyúkot, és sütnifőzni kezdte. Az ételt azonban úgy osztotta el, hogy a jó falatok mind a tányérba kerültek, a hosszú nyakú edénybe pedig csak egy kis gyenge maradék jutott.

Látta a daru, hogy kinek milyen az étele, de semmit sem szólt, hanem ebéd után ő is meghívta a rókát.

– Na, róka koma, holnap délben te gyere hozzám ebédre.

– Megyek, de nekem tányérban add az ételt, mert én a szájjammal hosszú nyakú edényből enni nem tudok.

Szerzett a daru másnapra néhány szép halat, és sütnifőzni kezdte. Az ételt azonban úgy osztotta el, hogy a jó falatok mind a hosszú nyakú edénybe kerültek, a tányérba pedig csak egy kis gyenge maradék jutott.

Látta a róka, hogy kinek milyen az étele, s mérgeledni kezdett. Kérdi a daru:

– Talán haragszol, róka koma?

– Hát már hogyné haragudnék, daru koma, amikor te finom ételt eszel, s nekem csak a rossz jutott!

Felelte a daru:

– Ugyan, édes róka koma, én csak azt tettem veled, amit te tettél velem. Kölcsönkenyér visszajár.

*Icinke-picinke
Népmesék óvodásoknak
(Válogatta és szerkesztette:
Kovács Ágnes)*

Tizenkét hónap a természetben

Az esős napok után végre a nyár tikkasztó melegének hatását kint a réten sétálva érezhettem magamon. Rovarok zsongtak mindenütt, de sehol egy madár a környéken, pedig többször is megálltam, és még a távcsővel is körbenéztem. A távolban embereket láttam, akik szénát raktak a szekerekre, tőlük nem messze a villany-

huzalon seregélyek sorakoztak, ezen kívül semmi. Kint a természetben megtörténik, hogy időközönként nem kerül a szemem elé madár, de ilyenkor sem unatkozom. Ugyanis számos csodálatos dolog figyelhető meg. Most épp a szöcskéket nézem a lábam előtt, ahogy minden lépésemre ugrottak egyet előre. Olyan

útítárs is akadt köztük, amelyik több méterre is elkísért. Így sétálva, egyszer csak kellemes lágy madárhangra lettem figyelmes. Megálltam, szerettem volna megpillantani a tulajdonost.

Távol a fű között, egy száraz növényen kapaszkodva nyújtogatta a nyakát, figyelt a rozsdás csuk. Amikor észrevett, riasztó hangjelzéseket

adott. Ezzel a hanggal figyelmeztette a párját, hogy lapuljon a fészke, meg ne mozduljon, mert betolakodó van a környéken. Együttal nekem is szólt, hogy belépem a költőterületére, és jelenlétemmel zavarom. Távcsővön keresztül alaposan megfigyeltem a csodálatos hím madarat, majd elővettem a jegyzetfüzetemet és egy üres oldalra egy kört rajzoltam, ezután bejelöltem rajta a tartózkodási helyeinket. Kíváncsi voltam, mekkora a revírje (költőterülete) a csuknak. Tettem egy pár lépést a madár irányába, erre idegesebb lett, farkát billegetni kezdte, és egyre hangosabban csetteget. Visszaléptem, és úgy tettem egy kört a madár körül, hogy az lásson, de ne riasszon. Hamarosan kirajzolódottak revír határai. Mikor már pontosan ismertem a madár területét, észlelhetővé váltak azok a bokrok, száraz karók, amelyeknek a csúcsáról figyelte és védelmezte a revírjét. Szépséghiba talán annyi volt, hogy a madár területén egy mezei út vezetett át. Így valahányszor áthaladnak rajta, mindig ideges a csuk.

*Kelemen László,
Rara Avis
Madártani Egyesület*

Oroszlán papírtányérból

Egy egyszerű fehér papírtányérből mókás oroszlánt varázsolhatsz néhány perc alatt. Nem kell hozzá csak néhány dolog, amit biztosan megtaláltok otthon a fiókban.

Szükséges eszközök: egy fehér papírtányér, barna színű tempera, két darab barna színű textilgomolya, egy kisebb piros textilgomolya, fekete műanyaggal bevont drót, egy pár szem, olló, ecset, ragasztó.

Elkészítés: A fehér papírtányérről fessétek be a barna

temperával, majd hagyjátok megszáradni. Hogyha megszáradt, egy ollóval a képen látható módon vágjátok körbe a tányér széleit, ez lesz az oroszlán haja. Majd ragasszátok rá a két darab barna színű textilgomolyát, erre rá a pirosat. Ez lesz az oroszlán pófája. A fekete műanyaggal bevont drótot is ragasszátok fel, kicsit becsúsztatva a textilgomolyák alá. Ez lesz az oroszlán bajsza. Végül ragasszátok fel a szemeket, és kész is van a mókás oroszlán.

Rozsdás csuk

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette